Гос. книжная палата УзССР
22 АВГ 1983

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 189 (18.666). ● Жума, 1983 йил 19 август ● Баҳоси 3 тийин.

ТАСС АХБОРОТИ

«ПРОГРЕСС-17» ПАРВОЗДА

«Салют-7» орбитал илмий станциясининг бундан буёнги ишини таъминлаш программасига мувофиқ 1983 йил 17 август Москва вақти билан соат 16 дан 08 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Прогресс-17» автомат юк кемаси учирилди.

Кемани учиришдан мақсад сарф қилинадиган материалларни ва турли юкларни орбитал станцияга етказиб беришдан иборат.

«Прогресс-17» кемаси қуйидаги параметрлардаги орбитага чиқариб қўйилди:

— Ер сатҳидан максимал олислиги — 257 километр;

— Ер сатҳидан минимал олислиги — 196 километр;

— айланиш даври — 88,7 минут;

— оғиши — 51,6 градус.

Телеметрия ахбороти маълумотларига кўра автомат юк кемаси ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

РЕСПУБЛИКА ПАХТА ТОЗАЛАШ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ КОРХОНАЛАРИНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИ 1983 ЙИЛ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШГА ШАЙ ҚИЛИБ ҚЎЙИШ ҚАНДАЙ БОРАЁТГАНЛИГИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Пахта саноати министрлиги тармоқнинг моддий-техникавий базасини ривожлантириш соҳасида муайян иш қилаётганлигини қайд этадилар. Ўн биринчи беш йилликнинг икки йили ичида бешта янги пахта заводи, 30 та тайёрлов пункти, 125 та қуритиш-тозалаш ва қуритиш цехи, 106 та пахта омбори қурилди. Анча миқдордаги янги серунум технология ва лаборатория асбоб-ускуналари алмаштирилди ҳамда қўшимча равишда ўрнатилди. Мана шуларнинг ҳаммаси саноатнинг техника билан қуролланиш даражасини ошириш, пахта қабул қилиш ва асрашни яхшилаш, уни қайта ишлаш муддатларини ва хом ашёнинг нобуд бўлишини бирмунча қисқартириш имконини берди.

Бу йил партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг коллективлари ғўзанинг ўсишдан ва ривожланишдан орқада қолишини тугатиш, камида 6 миллион тонна пахта етиштириш ва давлатга сотишни таъминлаш, уни қайта ишлаш туфайли юксак пировард натижаларга эришиш соҳасида зўр ғайрат билан иш олиб бормоқдалар. I—II ва IV типлардаги тола берадиган пахтазорлар анча кенгайтирилди. Майдонларнинг 70 процентига ғоят юксак технология хусусиятларига эга бўлган навлар экилди. Кўпгина хўжаликларда бригада пудрати жорий этилди, ғўзаларнинг яхши парвариш қилинишн таъминланди, қатор ораларни ишлаш тиғиз графиклар асосида ўтказилмоқда. Ғўза баргини сифатли тўктириш ва ҳосил теримига зўр бериб тайёргарлик кўрилмоқда. Андижон, Фарғона, Наманган, Самарқанд, Хоразм областларида барча пахта заводлари, тайёрлов пунктлари, қуритиш-тозалаш цехлари тўла-тўкис капитал ремонтдан чиқарилди. Тўққизта янги пахта заводи, 13 та тайёрлов пункти, 19 та қуритиш-тозалаш цехи, 71 та пахта ва тайёр маҳсулот омбори қуриб битказилмоқда. Машинада терилган пахтани янги ГОСТ асосида қабул қилишга тайёргарлик кўриш соҳасида катта ишлар ўтказилмоқда.

Шу билан бирга республиканинг бир қанча районлари, хўжаликлари ва пахта тозалаш саноати корхоналарида ғўза парвариши, янги ҳосилни қабул қилиш, асраш ва қайта ишлашга тайёргарлик кўриш борасида камчиликлар бор. Қашқадарё, Навоий, Сирдарё, Хоразм областларида ғўзани суғориш кечиктириб юборилмоқда ва бу иш паст сифатли қилиб ўтказилмоқда. Амударё, Косон, Чироқчи, Қўрғонтепа, Пахтакор, Ильич ва бошқа бир қанча районларда бегона ўтларни тугатиш учун дуруст курашилмаяпти. Бир қанча жойларда қишлоқ хўжалик зараркунандаларига, айниқса чаноқларни кемираётган ғўза қуртига қарши кураш бўшаштириб юборилган. Айрим ерларда чеканка пайсалга солинмоқда.

Шу йилнинг 1 августигача республикада 6,8 мингта пахта териш машинаси, 13 мингта трактор прицепи, 700 та чанглатгич-пуркагич, 3,6 мингта кўсак чувиш машинаси, 500 та пахта ортиш механизми, 39 та пахта заводи ва 60 та тайёрлов пункти ишга шай қилинмаган эди. Қорақалпоғистон АССР, Сирдарё, Жиззах ва Навоий областларининг хўжаликлари техникани тайёрлашда орқада қолмоқдалар. Бу жойларда пахта териш машиналарининг шайлиги 63—78 процентдан ошмайди. Ҳамма жойда ҳам Госкомсельхозтехника, колхоз ва совхозлар ремонт устахоналарининг икки сменали ишлаши ташкил этилмаган. Жиззах ва Сирдарё областларининг ҳар бирида икки сменада ишлаш учун пахта териш машиналарининг 500 механик-ҳайдовчиси етишмайди.

Республика Пахта тозалаш саноати министрлиги шу беш йилликнинг икки йили ичида пахта ва тайёр маҳсулот учун 14 та омборни ишга туширмаган. Жинлар ва линтерларни модернизациялаш тадбирлари бажарилмади.

«Узбекхлопкомаш» бирлашмаси асбоб-ускуналарни ўз вақтида етказиб бермаяпти ва етказиб бераётган асбоб-ускуналар ҳам комплект ҳолда бўлмаяпти, запас қисмлар юбориш муддатларини мунтазам равишда барбод қиляпти. «Узтекстильмаш» эса серунум жин машиналари ишлаб чиқаришни белгиланган муддатларда ўзлаштирмади. Бу эса ишлаб турган бир қанча пахта заводларининг реконструкция қилинишини ва пахта заводлари ремонтининг белгиланган муддатларда тугалланишини хавф остида қолдирди. Айни вақтда Пахта тозалаш саноати министрлиги областлардаги механика устахоналарининг қувватидан запас қисмлар тайёрлаш учун ҳамда унчалик мураккаб бўлмаган технология асбоб-ускуналари ва механизмларни қайта тиклаш учун тўла-тўкис фойдаланмаяпти.

Натижада пахта заводларини, тайёрлов пунктларини, қуритиш-тозалаш цехларини, пахта ортиш-тушириш механизмларини, лаборатория асбоб-ускуналарини тайёрлаш кечикиб кетмоқда. Ремонт ишларининг паст сифатли бажарилишига йўл қўйилмоқда. Илгари қурилган қуритиш цехларини пахта тозалаш машина-ускуналари билан, нам ва қуритилган пахта сақланадиган бостирмалар билан таъминлаш суст амалга оширилмоқда.

Айрим жойларда ғўза қатор ораларини ишлашда, техника ремонтида, техникани ва моддий базани ҳосил теримига ва уни қайта ишлашга тайёрлашда банд бўлган кишиларнинг юксак унум билан меҳнат қилиши учун зарур маданий-маиший шароитлар яратиб берилмаган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қабул қилинган қарорда пахтадан мўл ва эрта ҳосил етиштиришни таъминлаш, уни териш ва давлатга юқори сифат билан топширишга барча тайёргарлик ишларни тугаллаш учун ғўза парваришини кучайтириш, сувдан оқилона фойдаланиш, суғориш, қатор ораларига ишлов беришни ўз вақтида сифатли қилиб ўтказиш, экин зараркунандаларига қарши курашни ташкил этишга меҳнат коллективларининг куч-ғайратларини сафарбар этиш область ва район партия комитетларининг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетларининг, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», Ўзбекистон ССР «Госкомсельхозтехника»си ва унинг жойлардаги органларининг, колхозлар, совхозлар ва корхоналар раҳбарлари ва мутахассисларининг ҳеч кечиктириб бўлмайдиган вазифаси эканлигини уқтириб ўтдилар. Партия ва ҳукуматнинг кишилар фаровонлигини юксалтириш тўғрисидаги кундалик ғамхўрлигига жавобан 1983 йилда зиммага олинган халқ хўжалик план ва социалистик мажбуриятларни ҳар бир бригада, бўлим, колхоз ва совхоз ҳамда корхона сўзсиз бажаришига эришмоқ керак. Бунинг учун:

ҳар бир бригадада, колхоз ва совхозда ғўзанинг ҳолатини, мусобақадош пахтакор республикалардан келган ўзаро текшириш бригадалари қатнашчиларининг маслаҳатлари ва тавсияларини назарда тутиб, ғўзанинг ўсишдан орқада қолишини тугатишга, ғўза парваришини кучайтиришга қаратилган агротехник тадбирлар комплексини белгилаб олиб, уларни амалга ошириш зарур. Бунинг учун меҳнатга лаёқатли барча аҳолини, машина-ускуналарни сафарбар этиш, ишларнинг сифатли бўлишига алоҳида эътибор бериш, далаларни бегона ўт босишига йўл қўймаслик;

ердан дефолиация ўтказиш учун терим машиналари, транспорт воситалари, юк ортиш машиналари, кўрак чувиш машиналари, транспорт хизмати ва ёнилғи қуйиш воситалари ремонти суръатларини кучайтириш ва сифатини яхшилаш, жамики машина-ускуналар терим ишлари бошланишидан камида икки ҳафта олдин тахт қилиб қўйилишини назарда тутиш; ҳар бир хўжаликда қўшимча ремонт бригадалари ва звеноларини тузиш, дала ишларидан холи бўлган ҳамма механизаторларни ремонт ишларига жалб этиш, уларга икки сменада ишлаш учун зарур шароитларни таъминлаш;

шу йилнинг 20 августигача пахта териш машиналарини тажрибали механик-ҳайдовчилар билан таъминлаб бўлиш, терим-транспорт отрядларини, Ипатово методи билан ишлайдиган звеноларни ташкил этиш, уларни хизмат воситалари, узеллар, агрегатлар, запас қисмлар, ремонт материалларининг алмаштириладиган фонди билан таъминлаш; ҳамма ерда пахта териш машиналари механик-ҳайдовчиларини техникадан серунум фойдаланиш илғор усулларига ўргатиб чиқиш;

20 августгача зарурий миқдордаги аэродромларни, эритмалар тайёрланадиган идишларни ишга тахт қилиб қўйиш; дефолиацияни сифатли ўтказиш учун кадрлар танлаш ва уларни шу ишга ўргатиш; ҳар бир бригада, хўжалик, район бўйича ердаги аппаратлар ва авиаметод орқали дефолиация қилиш ҳажмини белгилаб чиқиш, зарур миқдордаги дефолиант моддаларни иш жойларига етказиб берилишини таъминлаш; ғўзанинг биологик етилишига қараб энг мақбул муддатларда дефолиацияни ўтказиш, машина теримига ажратилган жойлардан ташқари уруғлик олиш учун экилган далаларда дефолиацияни қўлда теришдан кейин ўтказиш;

4 миллион тонна пахта териш юзасидан зиммага олинган социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилишини таъминлаш учун далаларни машина теримига сифатли тайёрлашга алоҳида эътибор бериш;

Айниқса ипак пахта теришда машиналардан фойдаланишни яхшилаш зарур. Машинада ипак пахта териш юзасидан Бухоро области бўйича 13 минг тонна, Қашқадарё области бўйича 78 минг тонна, Навоий области бўйича 9 минг тонна, Наманган области бўйича 3 минг тонна, Сурхондарё области бўйича 142 минг тоннадан иборат топшириқ белгилансин.

Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари ва бригадирлари, терим машиналарининг механик ҳайдовчилари, теримчилар ва тайёрлов пунктларининг ходимлари орасида машинада терилган пахта 16298-81 ГОСТи билан топширилиши тартиби тўғрисида ҳамда хўжаликларнинг пахта сифатини яхшилашдан иқтисодий манфаатдорлигини ошириш борасида партия ва ҳукумат кўзда тутган чоралар тўғрисида ва ҳосил теримида, айниқса бригада пудрати шартлари билан бирга ишлаётган бригадаларда банд бўлган кишиларни маънавий ва моддий рағбатлантириш чоралари тўғрисида кенг кўламда тушунтириш ишлари авж олдириб юборилсин. Топширилаётган ва тайёрланаётган пахтанинг сифати учун колхозлар, совхозлар ва тайёрлов пунктларининг раҳбарлари зиммасига шахсий жавобгарлик юклансин, ҳар қандай шароитда ҳам хом пахта терилишига йўл қўйилмасин.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги:

пахта заводлари 20 августгача ремонтдан тезроқ ва сифатли чиқарилиши учун соҳа ходимлари куч-ғайратларини сафарбар этсин. Тайёрлов пунктлари ва қуритиш-тозалаш цехларини ўз вақтида тайёрлаб қўйсин.

(Давоми иккинчи бетда).

Ўртоқ Ю. В. АНДРОПОВ АҚШ касаба союз арбобини қабул қилди

Суратда: суҳбат пайти.

В. Мусаэльян, Э. Песов фотоси. (ТАСС-ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ю. В. Андропов 17 август куни ВЦСПС ва СССР оғир машинасозлик ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг таклифига биноан СССРга келган касаба союз делегацияси бошлиғи, машинасозлик ва аэрокосмик саноати ишчилари миллатлараро уюшмасининг президенти (АҚШ) ва Америка Меҳнат федерацияси — ишлаб чиқариш касаба союзлари конгресси бирлашмасининг вице-президенти Уильям Уинписингерни қабул қилди.

У. Уинписингер касаба союзи аъзоси бўлган ишчилар номидан Ю. В. Андроповга АҚШ билан СССРнинг рамзи бўлмиш икки қўлнинг бир-бирини қисиб турган ҳолати тасвирланган ва «Дўстлик ҳамда ер юзидаги барча кишилар учун мустаҳкам тинчликка интилиш руҳида» сўзлари ўйиб ёзилган металл пластинани топширди.

У. Уинписингер билан Ю. В. Андропов дўстона самимий суҳбатлашдилар. Бу суҳбатда ВЦСПС раиси С. А. Шалаев ва КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров қатнашдилар.

Ю. В. Андропов машинасозлик ва аэрокосмик саноати ишчилари уюшмасига аъзо бўлган Америка ишчилари йўллаган дўстона табрикнома учун самимий миннатдорчилик изҳор қилди ва буни АҚШ меҳнаткашларининг совет кишилари билан дўстликни ривожлантиришга, мамлакатларимиз ўртасидаги тинчлик ва ҳамкорлик муносабатларини мустаҳкамлашга, бинобарин умумий тинчликни ҳам мустаҳкамлашга интилаётганлигини ифода этувчи далил деб ҳисоблаётганлигини таъкидлади. Башарти бизга дўстлик қўлини узатар эканлар, деди Ю. В. Андропов, совет кишилари ҳамиша самимий қўл қисишиб кўришадилар.

Ю. В. Андропов айтдики, СССРда У. Уинписингерни йирик касаба союзларидан бирининг раҳбари ва АҚШдаги энг йирик касаба союзининг вице-президенти сифатидагина эмас, тинчлик ва халқлар ўртасида ҳамкорлик ғояларига тарафдор бўлган жамоат арбоби сифатида ҳам биладилар ва ҳурмат қиладилар.

Совет кишилари мамлакатларимизнинг ишчилари ва умуман меҳнаткашлари ўртасида мустаҳкам алоқаларнинг ҳамиша тарафдори бўлиб келдилар. Сиёсий қарашлари турлича бўлишига қарамай, ишчилар ҳамиша ишчи аҳли эканлигига ва уларнинг кўпгина муштарак манфаатлари борлигига астойдил аминмиз.

Ҳозирги кунда ана шу муштарак манфаат аввало тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилишдан, янги жаҳон уруши фалокатининг, хусусан ракета-ядро уруши фалокатининг олдини олишдан иборат. Бундай урушнинг инсоният учун келтирадиган мудҳиш оқибатларини ҳатто тўла равишда тасаввур этиш ҳам қийин.

Барча мамлакатлардаги кўп миллионли кишилар каби совет кишилари ҳам ҳозирги вақтда аввало ядровий қуролланиш пойгасининг тўхтовсиз авж олдирилаётганлигини, бунинг машъум «совуқ уруш» руҳидаги масъулиятсиз, агрессив сиёсий баёнотлар ва ҳаракатлар билан, эҳтимол бундан ҳам ёмонроғи — давлатлар ўртасидаги нормал муносабатларга путур етказадиган, халқлар ўртасида ишончсизлик ва душманлик туғдирадиган баёнотлар ва ҳаракатлар билан рағбатлантираётганлигини ана шу хавфнинг асосий манбаи деб биладилар.

Совет Иттифоқида бизлар — раҳбарлар ҳам, миллионларча оддий меҳнаткашлар ҳам воқеаларнинг хатарли ривожига йўл қўймаслик, тинчликни мустаҳкамлаш учун ҳаракат қилишни ўзимизнинг энг муҳим вазифамиз деб ҳисоблаймиз. Биз ўзимизнинг ички тараққиёт планларимизни амалга ошириш учун, халқнинг турмушини яхшилаш учун тинчликка ғоят муҳтожмиз, деб таъкидлади Ю. В. Андропов.

Сўнгра Ю. В. Андропов Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини жиловлашга, халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни сақлашга қаратилган кўпдан-кўп конкрет таклифларини эслатиб ўтди.

Ҳозирги вақтда Европада ядровий қуролланиш пойгаси, деди Ю. В. Андропов, халқаро муносабатларнинг асаббузар нуқтаси бўлиб қолди. Бу пойга янги жаҳон уруши хавфини тез ва кескин кучайтириш манбаи бўлиб қолиши мумкин.

СССР Қўшма Штатлар билан бир битимга келишга интилиб ўз музокарадошига кўп жиҳатдан ён берди. Бундай битим Европада ядровий қуролланиш пойгасига чек қўйган бўлур эди. Аммо АҚШ маъмурияти биздан СССРнинг бир томонлама қуролсизланишини талаб этиб келмоқда, НАТОнинг неча юзлаб ядро ракеталари қаршисида бизни қуролсизлантириб қўйишни истайди. Биз ҳеч қачон бунга рози бўлмаймиз, албатта.

Аммо СССР Америка томони ниҳоят ўзининг салбий ёндашувини ўзгартиради, ҳалоллик билан бамаслаҳат келишиб олишга интилади, деб умид қилиб, бундан буён ҳам Женева музокараларида эпчил ва конструктив йўлни ўтказаверади. Америка ҳукумати ўзининг янги ядро ракеталарини ён бағримизда, Европа территориясида жойлаштира бошлаб, бизни совет халқи ва унинг иттифоқчиларининг хавфсизлигини таъминлаш мақсадида жавоб тариқасида мудофаа чораларини кўриш учун бутун куч-ғайратимизни сарфлашга мажбур этмас экан, биз шундай қилаверамиз.

Биз воқеаларнинг бундай ривожини истамаймиз, биз келишиб олишни ва ҳар икки томоннинг ядро қуролларини қисқартиришни истаймиз. Биз ерда ҳам, космосда ҳам қуролланиш пойгасини истамаймиз. Милитаризмга эрк бериб қўйилар экан, ерда ҳам, космосда ҳам инсониятга янги ўлим хавфи таҳдид қилиши мумкин.

Ю. В. Андропов сўзининг охирида СССР ва Қўшма Штатлар касаба союзлари ўртасидаги алоқаларга тўхталиб ўтди.

Биз, деди у, ҳеч қандай камситишга йўл қўймай, ҳуқуқий тенглик ва ўзаро ҳурмат асосларида бундай алоқаларнинг тарафдоримиз ва бу алоқаларни ривожлантириш тарафдоримиз, албатта. Ҳозирги вақтда эса Америка Меҳнат федерацияси — ишлаб чиқариш касаба союзлари конгресси раҳбарлари ҳам, АҚШ маъмурлари ҳам бундай алоқаларга халақит бериш учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар.

Касаба союз ходимлари ҳам, АҚШдаги меҳнаткашлар оммаси ҳам совет жамиятимизда касаба союзлари қандай катта роль ўйнаётганлигини, уларнинг муттасил катта ҳуқуқларга ва моддий имкониятларга эга эканлигини яхшироқ тасаввур этганларида кўнгилдагидек иш бўлур эди.

Бизга келганда шуни айтиш керакки, биз мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларни ва тинч ҳамкорликни умуман яхшилаш тарафдори бўлганимиздек, Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатлар меҳнаткашлари ўртасидаги алоқа ва дўстона мулоқотларни ҳам кенг ривожлантириш тарафдоримиз.

У. Уинписингер Совет — Америка муносабатлари ва тинчликни мустаҳкамлаш учун курашнинг муҳим масалалари юзасидан совет нуқтаи назарини батафсил баён этганлиги учун Ю. В. Андроповга миннатдорчилик изҳор қилди. У Совет Иттифоқининг қуролланиш пойгасини жиловлаш ва тинч-тотув яшаш асосларини мустаҳкамлашга қаратилган чора ва тадбирларига юксак баҳо берди. АҚШ меҳнаткашлари, деб уқтириб ўтди у, мустаҳкам тинчликни ва ядровий уруш хавфи йўқотилишини истайдилар. Ҳар икки мамлакатларимиз касаба союзлари, барча меҳнаткашлари ўртасидаги алоқаларни муттасил ривожлантириш ҳам, кенгайтириш ҳам — ўзаро ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашнинг, тинчликни мустаҳкамлашнинг ишончли йўлларидан биридир. (ТАСС).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Миллий байрам — Мустақиллик қайта тикланган кун муносабати билан КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети, Афғонистон Халқ демократик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, АДР Революцион Кенгашининг Раиси Бабрак Кармалга ва АДР Министрлар Советининг Раиси Султон Али Кештмандга табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада бундай дейилади:

Афғонистон Халқ демократик партиясининг Марказий Комитетига, АДР Революцион Кенгашига, ҳукуматига, бутун афғон халқига ҳамда шахсан Сиз, азиз ўртоқларга самимий, қардошларча табриклар йўллаймиз.

Афғон халқининг 64 йил муқаддам ажнабий мустамлакачиларга қарши шиддатли жангларда қозонган ғалабаси Афғонистон давлатини ўз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш йўлидан ривожланиши учун шарт-шароит яратди, мустамлакачилик қуллиги кишанларидан озод бўлиш учун Осиёнинг бошқа халқлари олиб бораётган курашини кучайтиришга кўмаклашди. Мустақил Афғонистон барпо этилган дастлабки кунлардаёқ ёш Совет Россияси уни тан олганини билдирди, у билан дўстлик ва тенг ҳуқуқлилик муносабатлари ўрнатди, қўшни мамлакатнинг халқига ёрдам бериш юзасидан амалий қадамлар қўйди.

Ўз навбатида Афғонистон ҳам Совет Республикасини расмий равишда тан олганини билдирган биринчи давлат бўлди. Шундан кейинги йилларда Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги муносабатлар иккала мамлакат халқларининг манфаатлари йўлида, яхши қўшничилик, тенг ҳуқуқлилик, ички ишларга аралашмаслик, миллий мустақилликни ва территориал бутунликни ҳурмат қилиш асосида самарали равишда ривожлана борди.

1978 йил апрелида афғон халқи ўз авангарди — АХДП раҳбарлигида қилган революция дўстона совет — афғон муносабатлари тарихида янги боб очди. Қардошлик ва революцион бирдамлик руҳи билан суғорилган бу муносабатлар иккала мамлакат халқларининг, тинчлик, демократия ва социал тараққиёт ишининг манфаатлари йўлида жуда турли-туман соҳаларда муттасил ривожланиб келмоқда.

Афғон халқига империализм ва реакция кучларининг тўхтовсиз давом этаётган кирдикорларига қарши курашда, Апрель революциясининг янги, гуллаб-яшнович Афғонистонни барпо этиш соҳасидаги вазифаларини амалга ошириш ишида янгидан янги муваффақиятлар тилаймиз. (ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

РАЙОН ГАЗЕТАЛАРИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги, уларни хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этишдаги хизматлари учун ҳамда нашр этила бошлаган кунига 50 йил тўлиши муносабати билан «Коммунистик меҳнат учун» Когон район газетаси; «Арал балиқчиси» Мўйноқ район газетаси; «Коммунизм ғалабаси» Тўрткўл район газетаси; «Коммунизм нури» Чимбой район газетаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри.
1983 йил 18 август.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Қорақалпоғистон область комитети ҳузуридаги партия комиссиясининг раиси ўртоқ Михаил Ефимович **Луневга** **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвонини берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми матбуотни ривожлантиришдаги хизматлари учун ҳамда район газеталари нашр этила бошлаган кунга 50 йил тўлиши муносабати билан «Коммунизм ғалабаси» Тўрткўл район газетасининг редактори Гулистон Аҳмедовна **Аннақличева,** Чимбой район босмахонасининг версткачиси Ўримхон **Жумамуротова** ва «Арал балиқчиси» Мўйноқ район газетаси редакторининг ўринбосари Мирзамурот **Ҳожимуротов** ўртоқларга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвонини берди.

Район газеталарининг редакция ходимларидан, штатсиз мухбирларидан, босмахоналар ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ДЎСТЛАР БАЙРАМИ ШАРАФИГА

Совет кишилари афғон халқининг янги ҳаёт қуришда эришаётган ҳар бир ютуғидан қувонмоқдалар. АДРнинг миллий байрами — мустақиллик тикланган кунга бағишланиб 17 августда Москвада бўлиб ўтган тантанали кечада шу ҳақда гапирилди.

Совет Россияси 1919 йилда Афғонистон мустақиллигини таниган биринчи давлат бўлганлиги таъкидлаб ўтилди.

АДРнинг СССРдаги элчиси Х. Мангал Афғонистон халқига, революция ишига ҳар томонлама ёрдам ва мадад бераётганликлари учун КПССга ва Совет давлатига, ўртоқ Ю. В. Андроповга, бутун совет халқига миннатдорчилик изҳор этди. (ТАСС).

РЕСПУБЛИКА ПАХТА ТОЗАЛАШ САНОАТИ МИНИСТРЛИГИ КОРХОНАЛАРИНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИ 1983 ЙИЛ ПАХТА ҲОСИЛИНИ ТЕРИШ ВА ТАЙЁРЛАШГА ШАЙ ҚИЛИБ ҚЎЙИШ ҚАНДАЙ БОРАЁТГАНЛИГИ ҲАҚИДА

(Боши биринчи бетда).

Пахтани қабул қилиш, уни хиллаш, комплектлаш ва сақлашда стандарт ва инструкция талабларига риоя этилиши юзасидан давлат интизомини мустаҳкамлаш чораларини кўрсин, тошкентликларнинг пахтани бригадама-бригада қабул қилиш тажрибасини ҳамма жойга ёйсин. Машина териминнинг пахтаси келиши биланоқ барча қуритиш-тозалаш цехлари кеча-ю кундуз серунум ишлаб туришига эришсин;

Пахтани қайта ишлаш юзасидан белгилаб қўйилган жараёнга риоя этилиши, машина-ускуналарнинг тегишли техник ҳолати сақланиши устидан қатъий назорат ўрнатсин ва шунинг ҳисобига ишлаб чиқаришдаги ҳамма хил нобудгарчиликлар камайтирилишини, тола чиқиши юзасидан белгиланган план тўла ва ошириб бажарилишини таъминласин;

пахта толасининг, шу жумладан экспортга жўнатиладиган толанинг сифатини оширсин. Толадаги нуқсонлар ва ёт аралашмаларни камайтиришга, пахта маҳсулотларини тойлаш ва тамғалашни яхшилашга алоҳида эътибор берилмоғи лозим. Жаҳон бозорида Ўзбекистон толасининг обрў-эътибори кўтарилишига доимо эришиб борсин;

шу йилнинг IV кварталидан бошлаб «Заготхлопкопром» бирлашмалари маҳсулот бериш плани, толанинг қайси сортларда чиқиши ва хом ашё сарфига, бинобарин товар маҳсулот чиқишига асосланиб қайси квартал ва қайси ойда қай хилдаги тола беришини планлаштиришни жорий этсин. Бунда паст сортли пахтани қайта ишлаш муддатлари мумкин қадар қисқартирилиши зарурлигига асосланилсин. Барча бирлашмаларнинг заводларида ҳам шундай планлаштириш тартибини жорий этсин;

колхоз ва совхоз раҳбарларидан пахта қуритиш учун пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларига ишчи кучи ажратиш юзасидан шартномада кўзда тутилган мажбуриятларни сўзсиз бажаришни талаб қилсин;

қабул қилинган пахта тўла сақланишини таъминласин, тайёрлов пунктлари ва пахта заводларида пахтанинг саноат ва селекция сортларига қараб тўғри комплектланиши устидан назорат қилиб туришни ташкил этсин, тола чиқиши ва унинг сифати учун пахта қабул қилувчилар, классификаторларнинг масъулияти оширилсин.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги Жиззах областидаги «Уч қаҳрамон» тайёрлаш пунктида, Бухоро областидаги «Шофиркон» ва «Москва» тайёрлаш пунктларидаги пахта заводларини қуришда, «Главсредазирсовхозстрой» Қашқадарё область Жейнов посёлкасидаги пахта заводини қуришда, «Узколхозстрой» эса пахта ва тайёр маҳсулот омборларини қуришда қолоқликка йўл қўйганликлари қайд этиб ўтилди. Шулардан капитал маблағларни ўзлаштиришда йўл қўйилган қолоқликнинг ўрнини август—сентябрь ойларида тўлдириб, тармоқнинг барча объектлари белгиланган муддатларда фойдаланишга топширилишини таъминлаш талаб этилсин.

Республиканинг қўриқ ерлардаги совхозлардан пахтани ўз вақтида ташиб олиш учун Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги ва область ижроия комитетлари йиғим-терим мавсумида Жиззах, Қашқадарё, Сурхондарё ва Сирдарё областларига пахта ташийдиган 750 та автомобиль юборсинлар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», «Узгосстандарт» ва Ўзбекистон «Эталон» ишлаб чиқариш бирлашмаси терим ишлари мавсумигача колхозлар, совхозлар, пахта заводлари ва тайёрлаш пунктларида тош-тарозилар ремонти ва уларни тамғалашни ниҳоясига етказсинлар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг дефолиант моддаларни тақсимлаш ҳамда Қорақалпоғистон АССР ва областларга самолётлар юбориш тўғрисидаги таклифи қабул қилинди.

Одамларнинг соғлиғини сақлаш ва атроф-муҳитни муҳофаза этишни таъминлаш мақсадида ғўзани дефолиация қилаётганда кальций хлорат-хлориди, магний хлорати, УДМ препаратлари каби заҳри оз дефолиантлар мумкин қадар кўпроқ қўлланилсин, аҳоли пунктларига туташиб кетган майдонларда эса бу ишлар фақат ердан туриб сепадиган аппаратлар билан бажарилсин.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги республика матлубот кооперациясининг ташкилотларига жомакор, кирза этик, қоп-қанорбоп газлама, чўян печ ва бошқа зарур ресурсларни йилнинг иккинчи ярми фондларига мувофиқ ўз вақтида етказиб берилишини таъминласинлар.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги, Ўзбекбирлашув, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ва Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги пахта теримида ва пахта тайёрлашда банд бўлган колхозчилар, совхоз ишчилари, жалб этилган ходимларни зарур моллар билан таъминлаш ва уларга намунали хизмат кўрсатиш борасидаги тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширсинлар.

Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва улардан фойдаланиш министрлиги, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари пахта ҳосили йиғим-терими бошлангунга қадар автомобиль йўлларини, шунингдек, колхозлар, совхозлар ва тайёрлаш пунктларига олиб борувчи шох йўлларни тегишли ремонтдан чиқарсинлар.

Бутуниттифоқ «Союзмашхлопководство» саноат бирлашмаси, «Узбекхлопкомаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва «Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси терим техникасини, пахта заводлари ва машина-ускуналарни ремонт қилиш учун қишлоқ хўжалигига зарур эҳтиёт қисмларни, тайёрлаш пунктлари ва пахта заводларининг лабораторияларини жиҳозлаш учун приборларни ўз вақтида етказиб беришни таъминласинлар.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ва район ижроия комитетлари ҳамма колхоз ва совхозларда, тайёрлов пунктларида ёнғин хавфсизлиги ҳолатини ҳамда Давлат ёнғин назоратининг органлари тавсия этган тадбирлар бажарилишини барвақт текшириб чиқсинлар.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзининг республика, область ва район комитетлари колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар меҳнатига тўғри ва ўз вақтида ҳақ тўлаб турилишини, уларга серунум ишлаш шароитлари яратилишини, шунингдек, дефолиант моддалар ва механизмлар билан ишлашда меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлиги қоидаларига риоя этилиши устидан назорат ўрнатсинлар.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети машина-ускуналарни, механик ҳайдовчиларни тайёрлашда, янги ҳосил ўрим-йиғимини юқори сифатли ўтказиш ва тайёрлаш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёздиришда комсомол ташкилотлари актив қатнашишини таъминласин.

Пахтани тез суръатлар билан териб олиб, уни юқори сифат билан давлатга топширганлиги учун Қорақалпоғистон АССР, областлар, районлар, колхозлар, совхозлар, илғор механизаторлар ва пахта теримчиларини рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари таъсис этилсин:

Қорақалпоғистон АССР ва областлар учун иккита Қизил байроқ;

районлар учун тўртта Қизил байроқ, шулардан бири давлатга ипак пахта топширувчи районларни рағбатлантириш учун ва яна биттаси қўриқ ерлардаги районларни рағбатлантириш учун берилади;

совхозлар учун учта Қизил байроқ, шу жумладан қўриқ ерлардаги совхозларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ, ипак пахта топширувчи совхозларни рағбатлантириш учун битта Қизил байроқ берилади;

колхозлар учун иккита Қизил байроқ, шундан биттаси ипак пахта топширадиган колхозларга берилади.

Кўчма Қизил байроқлар сентябрнинг биринчи ўн кунлиги якунларидан бошлаб ўн кунда бир марта бериб борилсин. Қизил байроқларни бераётганда тайёрлаш, машина терими суръатлари ҳамда тайёрланган пахтанинг сифати назарда тутилмоғи лозим.

Қизил байроқларни топшириш билан бир вақтда Қорақалпоғистон АССР ва областларга пахта терими унуми ва сифати юзасидан энг яхши кўрсаткичларга эришган терим машиналарининг механик-ҳайдовчиларига сотиш учун 4 тадан енгил автомобиль ва 2 минг сўмдан пул мукофоти; районларга — механик-ҳайдовчиларга сотиш учун 2 тадан енгил автомобиль ва илғорларни мукофотлаш учун 500 сўмдан пул; совхозларга — энг яхши механик-ҳайдовчиларга сотиш учун биттадан енгил автомашина ва илғорларни мукофотлаш учун 300 сўмдан пул; колхозларга — энг яхши механик-ҳайдовчиларга сотиш учун биттадан енгил автомашина ва илғорларни мукофотлаш учун 200 сўмдан пул ажратилсин.

Ипак пахтани тез суръатлар билан териб давлатга топширганлик учун Қизил байроқлар бериладиган районлар, колхозлар ва совхозларга мукофотларнинг қуйидаги миқдори белгилансин: районларга — терим машиналарининг механик-ҳайдовчиларига сотиш учун учтадан енгил автомобиль ва илғорларни мукофотлаш учун 700 сўмдан пул; совхозларга — механик-ҳайдовчиларга сотиш учун иккитадан енгил автомашина ва илғорларни мукофотлаш учун 500 сўмдан пул; колхозларга — энг яхши механик-ҳайдовчиларга сотиш учун иккитадан енгил автомашина ва илғорларни мукофотлаш учун 300 сўмдан пул. Шу енгил автомобиллар пахта териш машиналарининг энг яхши механик-ҳайдовчиларига матлубот кооперацияси йўли билан бозор фондидан сотилсин.

Тайёрланган пахта сифати, унинг сақланишини, кўп тола чиқишини таъминлаш, чиқинди ва нобудгарчиликларни камайтириш учун пахта тозалаш саноати ходимларини рағбатлантириш мақсадида 1983 йил ҳосилидан бошлаб ҳар йили пахтани қайта ишлаш якунлари бўйича тола чиқиши ва бошқа техник иқтисодий кўрсаткичлар планларини бажаргани ҳолда биринчи сорт тола беришда энг юксак кўрсаткичларга эришган Қорақалпоғистон АССР ва областларнинг илғор пахта заводига топшириш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг ўн учта кўчма Қизил байроғи таъсис этилсин.

Қизил байроқ берилиши билан бир вақтда ғолиб заводга ишлаб чиқариш илғорларини мукофотлаш учун республиканинг бозор фондидан 2 енгил автомашина ва 1500 сўм пул ажратилсин. Кўчма Қизил байроқ 1984 йилнинг августида топширилади.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети, Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги, Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва Ўзбекистон ССР Тайёрлаш министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникаси колхозларда, совхозларда, тайёрлаш пунктларида, корхоналар ва ташкилотларда ҳосил йиғим-теримига тайёргарликнинг бориши, моддий-техника ресурслари сақланиши ва тежаб сарфланиши устидан назоратни кучайтирсинлар, пахтани териш, уни ташиш, сақлаш ва қайта ишлашда унинг нобуд бўлиши ва бузилишига йўл қўймасликка алоҳида эътибор берсинлар.

Республика, область ва район газеталарининг редакциялари, ЎзТАГ, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети пахта теримига ва тайёрлашга ҳозирликнинг боришини, янги ҳосилни териш ва уни топширишни газеталарнинг саҳифаларида, телевидение ва радио орқали муттасил ёритиб борсинлар.

Республика газеталарининг саҳифаларида Ҳурмат тахтаси таъсис этилиб, пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарган область ва районлар унга ёзиб борилсин.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика партия, совет, қишлоқ хўжалик, тайёрлаш органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, колхозлар, совхозлар, қишлоқ хўжалик ва саноат корхоналари меҳнаткашлари фидокорона меҳнат қилиб, социалистик мусобақани кенг қулоч ёздириб, ҳамма ерда пахтадан мўл ва эрта ҳосил олинишини таъминлайдилар, теримни уюшқоқлик билан қисқа муддатларда юқори сифатли қилиб ўтказадилар, 1983 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига муваффақ бўладилар ва шу билан беш йиллик учинчи йили топшириқларининг бажарилишига муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдирдилар.

ЎЗБЕКИСТОН КИНОСИ КУНЛАРИ

Сирдарё областининг меҳнаткашлари бу ерда ўтаётган Ўзбекистон киноси кунларининг қатнашчилари — режиссёрлар, артистлар, операторлар, рассомларни самимий кутиб олмоқдалар. Экран усталари сўнгги йилларда яратган асарларини олиб келдилар. Булар орасида ишлаб чиқариш илғорларига, янги ерларни ўзлаштираётган кашшофларга бағишланган ленталар бор. Режиссёрлар — СССР халқ артистлари Шуҳрат Аббосов, Йўлдош Аъзамов, режиссёрлар — Равиль Ботиров, Учқун Назаров, Али Ҳамроев, Мелис Афзалов ҳозир Тошкент кино студияларида суратга олинаётган бадиий ва ҳужжатли фильмлар тўғрисида, экран усталарининг КПСС Марказий Комитети 1983 йил июнь Пленуми қарорларини, СССР Озиқ-овқат программасини амалга оширишга қаратилган ишлари тўғрисида ҳикоя қилиб бермоқдалар. Республика кино арбоблари Сирдарё ГРЭСининг энергетиклари билан, «Боёвут» совхоз-техникумининг деҳқонлари билан учрашдилар.

Ўзбекистон киноси кунлари анъанага айланди. Ҳар йили куз фасли олдидан лента бунёдкорлари Ўзбекистон областларидан бирининг меҳнаткашлари ҳузурига бориб, қилган ишлари тўғрисида ҳисоб берадилар, режаларини баҳамлашадилар, эртанги куннинг фильмлари тўғрисида томошабинларнинг орзу-истакларини эшитадилар. (ЎзТАГ).

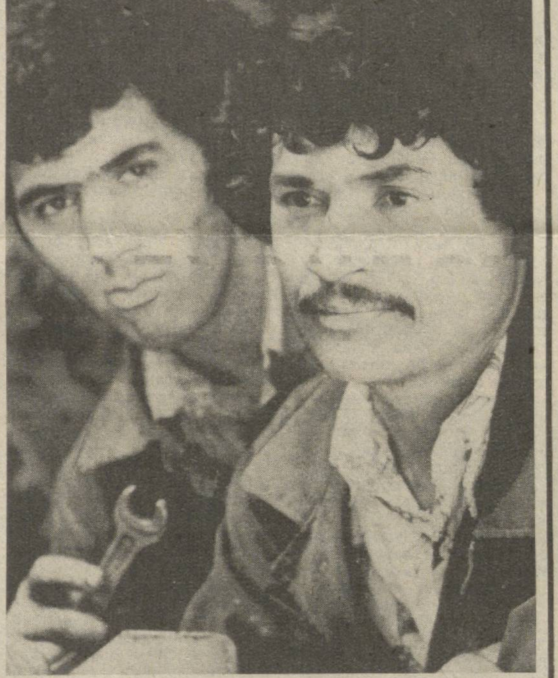

Гарифулла Илёсов «Узбексельмаш» заводи коллективи орасида энг яхши мураббийлар сифатида танилган. Бир неча йиллардан бери комсомол-ёшлар коллективига раҳбарлик қилиб келмоқда ва ёш ишчиларни тарбиялашда намуна кўрсатиб ишламоқда. Мураббийлардан Ҳасан Турсунов эса шу бригадада мастерлик қилаётир. Суратда: бригада бошлиғи Г. Илёсов ва Ҳасан Турсуновлар акс эттирилган.

С. Баранников фотоси.

БИЗНИНГ ҲУҚУҚЛАРИМИЗ ВА ВАЗИФАЛАРИМИЗ

СОВЕТ ВА ЧЕТ ЭЛ ЖУРНАЛИСТЛАРИ УЧУН МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

13 август куни Москвада совет ва чет эл журналистлари учун хўжалик механизмини такомиллаштириш ва социалистик меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалаларига бағишланган матбуот конференцияси ўтказилди.

Матбуот конференциясида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани Раиси Н. К. Байбаков нутқ сўзлади. Кейинги икки ой ичида, деди у, СССР Олий Совети, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС мамлакат, халқимиз сиёсий, социал ва хўжалик турмушининг энг муҳим жиҳатларига тааллуқли бир қанча қонунлар ва қарорлар қабул қилдилар.

Бу қонун ва қарорларда СССР Конституциясининг қоидалари, КПСС XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумининг бошқарувда демократик централизм принципини янада ривожлантиришга, ҳар бир кишининг жамият олдидаги ўз вазифаларини бажариш учун моддий манфаатдорлигини кучайтириш ва масъулиятини оширишга қаратилган қарорлари амалий равишда рўёбга чиқарилади.

Бу муҳим қарорлар меҳнат кишиларининг ҳаётий манфаатларига тааллуқлидир. Улар демократик асосда ишлаб чиқилди, корхона ва ташкилотларда, матбуотда кенг муҳокама қилиниб, меҳнаткашларнинг тўла-тўкис қўллаб-қувватлашига сазовор бўлди. Уларда кўзда тутилган қоидалар социалистик жамият турмуши ва уни бошқаришнинг энг асосий принципи — демократик централизм принципи янада ривожлантирилишини тасдиқлайди. Меҳнаткашларнинг ташаббуси ҳамиша социалистик экономикани ривожлантирувчи қудратли ҳаракатлантирувчи куч бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Кенг демократизм билан бирга қўшиладиган централизм бизнинг идеологиямиздан келиб чиқибгина қолмай, шу билан бирга иқтисодий ва хўжалик турмушини янада активлаштиришнинг, социалистик хўжалик юритиш системаси замиридаги ишлаб чиқаришни ўстириш ва самарадорликни оширишнинг жуда катта имкониятларидан фойдаланишнинг мажбурий ва зарур шарти ҳамдир.

Биз корхоналарнинг ҳуқуқларини кенгайтириш тадбирларини кўрар эканмиз, деди нотиқ сўзини давом эттириб, экономикани марказлаштирган тарзда бошқаришни заифлаштириш вазифасини олдимизга қўяётганимиз йўқ. Аксинча, биз марказлаштирилган бошқарувни такомиллаштириш, унинг илмийлигини ва самарадорлигини ошириш чораларини кўряпмиз. Шу билан бирга биз марказлаштирилган раҳбарлик билан корхоналарнинг ҳуқуқларини кенгайтиришни энг мақбул тарзда бирга қўшиш йўлларини доимо қидиряпмиз.

Хўжалик юритиш системасида корхоналар ишини ҳаддан ташқари чегаралаб қўйиш ҳамон давом этиб келаётганини, уларнинг фондлардан, рағбатлантириш системасидан фойдаланишдаги, корхоналарнинг бевосита фаолиятига оид у ёки бу хўжалик қарорларини қабул этишдаги ҳуқуқлари чеклаб қўйилаётганини тажриба кўрсатиб турибди. Шу сабабли КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати бошқарувнинг яхши натижа бериб келаётган форма ва методларини изчил ва қатъий жорий этиш билан бирга ишлаб чиқариш бирлашмаларининг ҳуқуқларини кенгайтириш ҳамда иш натижалари учун уларнинг масъулиятини кучайтириш юзасидан қўшимча тадбирлар системасини амалга ошириш зарур, деб топдилар.

Биз янги тадбирларни ўтказишга эҳтиёткорлик билан ёндашиб, КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг қарорига асос қилиб олинган принципларни бутун саноатга жорий этишдан аввал шу принципларни бешта министрлик: Электр техника саноати министрлиги, Оғир ва транспорт машинасозлиги министрлиги, Белоруссия Енгил саноати министрлиги, Украина Озиқ-овқат саноати министрлиги ва Литва Маҳаллий саноат министрлигида синаб кўришга қарор бердик. Бундай ёндашиш ҳар бир тармоқнинг ўзига хос хусусиятларини тўлиқроқ эътиборга олиш, сўнгра эса тажриба умумлаштирилганидан кейин ҳамма яхши ишларни бошқа министрликларнинг корхоналарида оммалаштириш имконини беради.

Ҳозирги замон шароитида коллективларнинг самарали фаолияти уларнинг ихтиёрига бериб қўйилган ҳуқуқларгагина эмас, шу билан бирга корхоналардаги меҳнат, план ва ишлаб чиқариш интизомининг умумий ҳолатига ҳам кўп жиҳатдан боғлиқдир. Булар — бир-бири билан ўзаро чамбарчас боғланган масалалардир: ҳуқуқлар бўлса-ю, интизом бўлмаса, хўжаликка зарар етиши мумкин ва айни вақтда юксак интизом кенг ҳуқуқлар билан бирга қўшилиб, ишда кўнгилдаги натижани бериши мумкин.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлашга партиямиз билан Совет давлатимиз ҳамиша катта эътибор бериб келдилар. Ҳозирги вақтда биз ўз олдимизга катта, масъулиятли вазифаларни қўяётган бир пайтда бутун корхонанинг аниқ ва узлуксиз ишлаши кўп жиҳатдан унинг ҳар бир участкасида уюшқоқлик ва тартиб билан белгиланади. Шу сабабли меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалалари ҳозир ҳам мамлакатнинг иқтисодий тараққиёти учун актуалдир.

Бу нарса КПСС Марказий Комитети раҳбарларининг партия ва меҳнат ветеранлари билан 15 августда бўлиб ўтган учрашувида яна бир бор тасдиқланди. Ўртоқ Ю. В. Андропов учрашувдаги нутқида маънавий, моддий ва ташкилий омилларнинг бирга қўшилиши ишлаб чиқаришдаги тартиб ва интизомнинг энг ишончли гарови бўлмиш юксак меҳнат маданиятини вужудга келтириши мумкинлигини таъкидлади.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тўғрисидаги қарорларда план органлари, министрликлар ва идораларнинг, корхона раҳбарларининг юксак меҳнат интизоми бутун ишлаб чиқаришни бошқаришнинг пухта ташкил этилган системасига таяниши учун зарур шарт-шароитларни яратиш соҳасидаги масъулиятига алоҳида эътибор қаратилган, деди Н. К. Байбаков.

ВЦСПС раисининг ўринбосари В. И. Прохоров ўз нутқида бундай деб таъкидлади: СССРнинг меҳнат коллективлари ҳамда корхоналар, муассасалар ва ташкилотларни бошқаришда уларнинг ролини ошириш ҳақидаги қонуни ҳамда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг социалистик меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ишини кучайтириш тўғрисидаги қарорлари ўзаро боғланган бўлиб, битта умумий манбага — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Конституциясининг саккизинчи моддасига асосланади. Мана шу катта-катта давлат қонунлари социалистик демократизм ва меҳнат соҳасидаги ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашни янада ривожлантириш мақсадларини кўзлайди.

Янги қонун шу йилнинг 1 августидан бошлаб кучга киритилди. Шу қонунга биноан корхоналардаги, муассаса ва ташкилотлардаги бирорта йирик ишлаб чиқариш масаласи ёки социал масала ишчи ва хизматчиларнинг бевосита иштирокисиз ҳал этилиши мумкин эмас.

ВЦСПС раисининг ўринбосари ишлаб чиқаришда ижодий иқлимни вужудга келтиришда беҳуда нобудгарчиликларга, бошбошдоқчиликка, ўз вазифасига эътиборсизлик ҳолларига қарши курашда меҳнат коллективларининг катта ролини уқтириб ўтди.

Интизомни бузувчиларга, уларга йўл қўйиб берувчиларга нисбатан қўлланиладиган чоралар — халқ таклиф этган, халқнинг, меҳнаткашлар оммасининг талабларини ифодалайдиган, қабул этилган қарорларда лўнда тарзда ифодалаб берилган чоралардир. У ёки бу жазо чораларини қўллаш нақадар мақсадга мувофиқ эканини белгилашдаги бош судья, бош ҳакам — меҳнат коллективининг ўзидир, ишчилар, колхозчилар, хизматчиларнинг ўзидир. Меҳнат коллективлари тўғрисидаги қонун уларнинг мана шу ҳуқуқини мустаҳкамлаб берган.

Аммо бунда жазо чораларига зўр берилмайди. Интизомнинг юксак даражаси учун, коллективлардаги ва тармоқлардаги ташкилотчилик ҳамда хўжалик иши яхшиланганлиги учун моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг кўпдан кўп тадбирлари кўзда тутилади, раҳбарларнинг масъулияти оширилади, меҳнат аҳли тўғрисидаги ғамхўрлик кучайтирилади.

Совет кишиларининг ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий иши, деди В. И. Прохоров, меҳнаткашларни ишлаб чиқаришни бошқаришга, меҳнат коллективларининг ролини оширишга, халқ хўжалигининг барча бўғинларида социалистик меҳнат интизомини мустаҳкамлашга қаратилган.

Матбуот конференциясида СССР юстиция министри В. И. Теребилов сўзга чиқди. Совет жамиятининг социал ва иқтисодий ривожи нормал давом этмоқда, деб уқтирди у. Бироқ ташқи ва ички вазият давлатимизнинг иқтисодий ва социал потенциалини янада, анча, айтиш мумкинки, тубдан ошириш заруратини келтириб чиқармоқда.

Бу — мураккаб вазифа. Шу сабабли у жамиятимизнинг давлат, иқтисодий ва социал турмушининг жуда хилма-хил соҳаларида янги, жиддий ва қатъий чоралар кўрилишини талаб қилади.

Ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини бузиш фактларини тугатиш мамлакат иқтисодий потенциалини оширишнинг мана шундай жиҳатларидан биридир. СССР Конституциясининг 40-моддаси барча совет гражданларига меҳнат қилишдан иборат энг муҳим ҳуқуқни беради ва барча гражданларга иш берилишини реал равишда гарантиялайди. Конституциянинг 60-моддаси гражданлардан меҳнатга ҳалол, виждонан муносабатда бўлишни талаб қилади. Ҳуқуқлар билан вазифаларнинг ана шундай бирга қўшилиши қонунларимизнинг ва ахлоқимизнинг моҳиятидир.

Баъзи Ғарб мамлакатларида, деди сўзини давом эттириб министр, янги қонунларнинг текстини олмасдан турибоқ бизнинг янги қонунимизни инсон ҳуқуқларини бузадиган қонун деб эълон қилиш мақсадида қасддан, айрим ҳолларда эса мутлақо ёвуз ният билан уриниб кўрилди. Булар — палапартиш ва нохолисона шарҳлардир. Совет меҳнат ҳуқуқининг янги нормалари Совет Иттифоқи ратификация қилган халқаро конвенцияларнинг қоидаларига зид эмаслигини таъкидлаб ўтмоқчиман. Масалани шу тарзда қўяйлик: меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тўғрисидаги янги қонун башарти ходимга нисбатан маъмурият кўрган жазо чораларини у ғайриқонуний ёки адолатсиз деб ҳисоблаган тақдирда, унинг учун етарли гарантияларни баён этиб берадими ёки йўқми? Янги қонунда маъмуриятнинг ғайриқонуний ёки адолатсиз қарори устидан шикоят қилиш имконини берадиган зарур гарантиялар баён этилган.

Сўнгра матбуот конференциясида сўзга чиққан кишилар матбуот вакилларининг саволларига жавоб қайтардилар.

(ТАСС).

ШОЛИКОРЛАР УЧРАШУВИ

НУКУС, 18 август. (ЎзТАГ). «Шоликорликда интенсив агротехника усулларини жорий этиш ва шолини программа асосида етиштириш» мавзуидаги Бутуниттифоқ семинари бу ерда ўз ишини тамомлади. Семинарда мўл ҳосил миришкорлари, олимлар, партия ва совет ходимлари иштирок этдилар. СССР қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари А. Т. Гуленко КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленумининг, мамлакат Озиқ-овқат программасининг талаблари асосида шоликорликни ривожлантириш вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Кейинги йилларда шоликорликни ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришилганлиги семинарда қайд этиб ўтилди. Мамлакатда ана шу қимматли озиқ-овқат экинини ялпи етиштириш тўрт баравардан зиёд кўпайди, ҳосилдорлик анча ошди. Шу билан бирга «марварид дон» етиштиришни янада кўпайтириш учун ҳали катта-катта резервлар бор. Бу резервлар аввало шоли майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилашда, уруғчиликни, алмашлаб экиш структурасини такомиллаштиришда, янги машина-механизмларни, меҳнатни ташкил этишнинг илғор методларини кенг жорий этишда мавжуд.

Семинар иштирокчилари тўпланган тажрибани ўртоқлашдилар, шоликорлик соҳасида фан ва техниканинг энг янги ютуқлари билан танишдилар. Улар Ўзбекистон шоличилик илмий-тадқиқот институтининг Қорақалпоғистон филиали тажриба участкаларида, «ВЛКСМ 50 йиллиги» уруғчилик совхозида, Қўнғирот районидаги Чапаев номли ва «Равшан» ихтисослаштирилган совхозларида бўлдилар, Нукус районидаги «Россия» совхозида далаларни текислайдиган янги машиналар комплексини кўздан кечирдилар.

Краснодарлик донгдор шоликор, СССР Давлат мукофотининг лауреати А. И. Майстренко семинар ишига баҳо бериб, ўзбек ҳамкасбларининг, шу жумладан, қорақалпоқ шоликорларининг ишлари ўзини ва мамлакатдаги бошқа шоликор районлар намояндаларини қизиқтирганлигини уқтириб ўтди. Бу ерда қисқа вақт ичида шоли майдонлари анча кенгайтирилганлигини, кўпгина ажойиб мўл ҳосил миришкорлари тайёрланганлигини билиш ҳаммамиз учун ёқимли бўлди, деди у. Жумладан, Қўнғирот районидаги Чапаев номли совхоз яхши намуна бўлиб хизмат қилиши мумкин. Бу хўжаликда гектар бошига 70 центнер ҳосил олиш учун курашилмоқда. Қорақалпоқ шоликорлари зонанинг тупроқ-иқлим хусусиятларини аниқ ҳисобга олувчи, илмий жиҳатдан асосланган агротехникани ишлаб чиқиб, қўллаётганликлари ғоят муҳимдир.

Семинар ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Е. А. Айтмуротов, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. А. Трибунский иштирок этдилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон ССР Госплани норма ва норматилар бўлимининг бошлиғи ўртоқ Мария Павловна **Рябининага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер»** фахрий унвони берди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми фан ютуқлари ва илғор тажрибани пропаганда қилиш ҳамда республика қишлоқ хўжалигига жорий этиш соҳасидаги актив самарали фаолияти учун Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигининг фан, техника ютуқларини ва илғор тажрибани пропаганда қилиш ҳамда жорий этиш бошқармаси бошлиғи ўртоқ Ғайбулла Носирович **Носиров**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада нашриёт ишини ривожлантиришдаги кўп йиллик, самарали фаолияти учун «Ўқитувчи» нашриётининг катта редактори ўртоқ Фёдор Дементьевич **Трофимов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ТАНИШИНГ: АВСТРАЛИЯ

Австралиялик қувноқ, меҳнатсевар, дўстга сахий оддий кишилар 16 август куни Москвадаги Дўстлик уйида очилган виставка қаҳрамонлари бўлди. «Австралия — СССР» жамияти 50 дан ортиқ плакат ва фотосуратдан иборат экспозицияни тақдим этди.

Австралиянинг тарихи, унинг ҳозирги куни, маданияти ва санъати тўғрисида ҳикоя қилувчи плакатлар ва фотосуратлар экспозициянинг асосий бўлимини ташкил этди. Таниқли фото усталари совет томошабинларини Сидней ва Канберрадаги йирик театрлар рус классик асарлари асосида саҳнага қўйган спектакллар билан таништирадилар. Улар орасида П. Чайковскийнинг «Оққуш кўли» балети, М. Горькийнинг «Васса Железнова» пьесаси бор.

«Австралия: плакатлар, фотосуратлар, бадиий репродукциялар» виставкаси Ленинград, Киев, Минск ва Тошкентда ҳам кўрсатилади.

(ТАСС мухбири).

ПАХТАКОРЛАРГА ҒАМХЎРЛИК

Пахтани қабул қилиш ва харид қилишнинг янги шартлари

Республикамиз қишлоқ меҳнаткашлари партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг май ва ноябрь (1982 йил), июнь (1983 йил) Пленумлари қарорларини амалга ошира бориб пахта, дон, мева-сабзавот ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни йил сайин кўпайтиришга эришмоқдалар.

Партия ва ҳукуматимиз республиканинг етакчи тармоғи—пахтачиликни янада ривожлантиришга алоҳида ғамхўрлик кўрсатишмоқда. Колхоз ва совхозларда пахтани қабул қилиш ҳамда оширилган нархларда харид этиш бўйича янги системанинг жорий этилиши ана шу ғамхўрликнинг ёрқин намунасидир. Бу тадбир пахта етиштиришни кўпайтириш ва маҳсулот сифатини яхшилашни янада рағбатлантиради, тармоқ рентабеллигини ва колхозчилар ҳамда совхоз ишчиларининг фаровонлигини оширади.

Пахтани қабул қилиш янги системасининг асосий хусусиятлари нимадан иборат?

Маълумки, илгариги ГОСТ бўйича машинада терилган пахта икки группада қабул қилинар эди. Шпинделли машиналар билан терилган пахта ва унинг подбори биринчи группа бўйича қабул қилиниб, сифатидан қатъи назар, зонал харид нархига кўра 1 саноат сорти билан ҳақ тўланарди. Кўсак узиш машиналари ёрдамида ва далаларни сўнгги тозалашда териб олинган пахта иккинчи группага мансуб бўлиб, тўртинчи сорт билан ҳақ тўланарди.

Янги ГОСТга кўра машинада териб олинган пахта пишиб етилганлиги ва ташқи кўринишига қараб тўрт саноат навига ажратилади ва ҳар бир саноат нави учун белгиланган нарх бўйича харид қилинади. Бунда саноат навларининг баҳоси машинада терилган пахта учун ҳам, қўлда терилган пахта учун ҳам бир хил бўлади.

Янги ГОСТда машина теримида қуйидаги тартиблар:

— пахта теришни далалар бегона ўтлардан батамом тозалангандан ва ғўза баргининг 75—80 проценти тўкилгандан сўнг бошлаш;

— шпинделли машиналар билан териш икки усулда — биринчи терим ғўзадаги кўсакларнинг 50—60 проценти очилганда, иккинчи терим яна 20—30 процент кўсаклар очилганда амалга оширилиши;

— ғўзалардаги ҳосилнинг қолган қисми кўсак узиш машиналари ёрдамида йиғиштириб олиниши қатъий бўлиши кўзда тутилган.

Илмий муассасаларнинг маълумотлари ва пешқадам хўжаликлар тажрибаси шундан далолат берадики, машина теримининг тартиби бўйича ГОСТ талабларига қатъий риоя қилиш маҳсулот ассортиментини яхшилаш ва тўртинчи сорт пахта салмоғини минимум даражагача камайтириш имконини беради.

Пахтанинг қўлда териш ва топшириш қоидаларида ўзгаришлар йўқ. Фақат хом пахтани териш катта зиён келтириши таъкидланган. Чунки хом пахтани териш ҳосилнинг ва маҳсулот сифатининг камайишига олиб келади.

Шундай қилиб, бундан буён машинада терилган пахта ҳам қўлда териб олинган пахта сингари ягона кўрсаткичлар—тола сифати (мустаҳкамлиги), пишиқлиги ва ташқи кўринишига қараб қабул қилинади. Ҳақ тўлаш ва комплектлаш ҳам шунга биноан амалга оширилади.

Машинада терилган пахтани сортига қараб қабул қилиш тартибига ўтиш муносабати билан янги оширилган ва ягона харид нархлари белгиланди, қатъий пландан ташқари сотилган пахта учун тўланадиган 50 процент қўшимча ҳақ бекор қилинди. Бунинг ўрнига давлатга пахта сотиш бўйича ўнинчи беш йилликда эришилган ўртача даражадан ортиқ топшириладиган маҳсулотларнинг харид нархига 50 процент қўшимча ҳақ тўлаш жорий этилади.

Давлатга сотилаётган I, II, III сорт пахтанинг тозалигини оширганлик учун қўшимча ҳақ тўлаш тартиби сақлаб қолинади. Бунда ифлослик даражаси 5 процентгача бўлган ҳар бир тонна пахта учун 15 сўм ҳажмида, ифлослик даражаси 5,1 процентдан 10 процентгача бўлган ҳар тонна биринчи ва иккинчи сорт маҳсулот учун 10 сўм қўшимча ҳақ тўланади. Ифлослиги 5,1 процентдан 12 процентгача бўлган учинчи сорт маҳсулот учун ҳам 10 сўм қўшимча ҳақ тўланади.

Биринчи ва иккинчи теримда тайёрлаш ҳажмидан ортиқ териб олинган 30 процент маҳсулотнинг ҳар бир тоннаси учун ҳам 50 сўм миқдорида қўшимча ҳақ тўланади. Умумий тайёрлаш ҳажмига қўшимча тайёрланган 40 процент маҳсулотнинг ҳар бир тоннасига эса 100 сўм миқдорида тўланади.

Буларнинг ҳаммаси колхоз ва совхозлар пахта етиштиришни кўпайтириш ҳамда маҳсулот сифатини яхшилашдан моддий манфаатдорлигини оширишга қаратилгандир.

Сифатни оширишни рағбатлантириш мақсадида I, II, III, IV ва V тип тола берувчи пахта навлари, шунингдек пахтанинг биринчи ва иккинчи саноат навларининг нархини анча ошириш кўзда тутилаётир.

Пахтанинг янги харид нархлари, илгари мавжуд бўлган 3 та зона ўрнига 5 та зонада табақалаштирилди. Бу турли группадаги хўжаликларда пахта етиштиришнинг иқтисодий шартларини тенглаштиради.

1982 йилда Бухоро, Наманган, Сурхондарё областлари хўжаликларида пахтани қабул ва харид қилиш янги шартлар асосида амалга оширилди.

Пахта сотишдан Бухоро области хўжаликлари 59,8 миллион, Наманган области хўжаликлари 26 миллион, Сурхондарё области хўжаликлари 106 миллион сўм қўшимча ҳақ олдилар. Шу билан бирга топширилган пахтанинг ассортименти ҳам яхшиланди. Биринчи ва иккинчи сорт пахта салмоғи Бухоро областида 72,1, Наманган областида 73,4, Сурхондарё областида эса 77,6 процентни ташкил этди. Бу республиканинг ўртача кўрсаткичидан 12—18 процент, 1981 йилдагига нисбатан эса 15—25 процент ортиқдир.

Давлатга топшириладиган пахтани қабул ва харид қилишнинг янги шартлари жорий этилиши қишлоқ хўжалик органлари, хўжаликларнинг раҳбар ва мутахассислари масъулиятини, ишлаб чиқаришнинг ўсиши ва пахта ассортиментини яхшилашдаги манфаатдорлигини оширади.

Пахтанинг ассортиментини яхшилаш, тўртинчи сорт пахта салмоғини максимал даражагача қисқартириш ва йиғим-теримни ёғин-сочинга қолдирмай тугаллаш учун ғўза парваришининг сўнгги босқичдаги барча агротехник тадбирларни намунали амалга ошириш жуда муҳим. Тошкент технологиясини кенг жорий этиш, ҳар бир ишлов бериш циклини максимал қисқартириш даркор. Вегетацион суғоришларни ҳар бир зона учун мақбул бўлган муддатларда тугаллаш лозим. Аммо, бу тадбир машина теримидан икки ҳафта олдин бўлиши, ундан кечикмаслиги зарур.

Машина теримини ўтказиш ва пахта сифатини оширишда дефолиациянинг қандай аҳамият касб этиши пахтакорларга маълум. Ана шу масъулиятли тадбирни ўтказишга ғоят жиддий тайёрланиш, унинг барча қоидаларига риоя қилиш даркор. Бу ишда дефолиация ўтказиш муддатларини танлаш, дефолиантлар эритмасини тайёрлаш ва ҳар гектар ерга сарфлаш нормаларини белгилаш, айниқса масъулиятли иш ҳисобланади.

Дефолиациянинг самарадорлиги кўп жиҳатдан ўсимликнинг етилишига, очилган кўсакларнинг сони ва юқори ярусдаги кўсакларнинг биологик жиҳатдан етилишига боғлиқ. Колхоз ва совхозларнинг мутахассислари пайкалларни ўз вақтида кўздан кечириб чиқишлари, уларни етилиш даражасига қараб ажратишлари ва шунга биноан дефолиация қилиш графигини тузишлари лозим.

Яна бир карра таъкидлаш керакки, дефолиация пахтачиликда энг масъулиятли тадбир. Уни ўз вақтида ва самарали ўтказиш учун қишлоқ хўжалик органлари, «Сельхозхимия» мутахассислари, СоюзНИХИ, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ва бошқа илмий муассасаларнинг олимлари колхоз ва совхозларга таъсирчан ва амалий ёрдам кўрсатишлари зарур.

Пахтани қабул ва харид қилишнинг янги шартларига ўтиш муносабати билан барча областлар ва Қорақалпоғистон АССРда семинар-кенгашлар ўтказилди. Унда барча область ва пахта экувчи районлар агросаноат бирлашмалари раҳбарлари ҳамда мутахассислари, пахта тозалаш заводларининг директорлари, пахта тайёрлаш тармоғининг ходимлари иштирок этдилар.

Хўжаликларнинг раҳбарлари, мутахассислари, бригадирлар, теримчилар, механик-ҳайдовчилар иштирокида районларда ҳам худди ана шундай семинарлар ўтказиш кўзда тутилаётир.

Семинарларда пахта териш ва тайёрлаш инструкциясини пухта ўрганиш, йиғим-теримни муваффақиятли ўтказиш, пахта сифатини ошириш бўйича ҳар бир коллектив, колхоз ва совхоз, бўлим олдида турган вазифалар чуқур муҳокама қилиниши даркор.

Янги шартларнинг жорий этилиши колхоз ва совхозларнинг қабул пунктларидаги вакиллари — пахта топширувчиларнинг масъулиятини оширади. Ҳозир областларда колхоз ва совхозларнинг пахта топширувчиларига пахтанинг саноат навларини аниқлаш, намлик ва ифлослик даражасини белгилаш, ГОСТнинг мавжуд қоидаларини ўргатувчи курслар иш бошламоқда. Пахта топширувчилар колхоз ва совхозларнинг манфаатларини ҳимоя этишлари, қабул пунктига сифатсиз пахта олиб келинган тақдирда хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларини зудлик билан хабардор қилиб туришлари лозим.

Колхоз ва совхозларда терилган ва қабул пунктига топширилган пахтанинг миқдори ва сифатини ҳисоб-китоб қилиш пухта амалга оширилиши керак. Йиғим-теримнинг боришини мунтазам таҳлил қилиш, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш учун тадбирлар белгилаш, шунингдек юксак натижаларга эришаётган коллективларни рағбатлантириш даркор.

Бу йил ҳосилнинг учдан икки қисми — 4 миллион тонна пахтани машиналарда териб олиш мўлжалланмоқда. Теримда прогрессив технология кенг қўлланилади, 3300 комплекс терим отряди ишлайди. Ҳосил йиғим-теримида 36 мингдан зиёд пахта териш машинаси ва бошқа кўплаб техника иштирок этади.

Ҳозир ҳамма жойда машиналар комплексини мавсумга тайёрлашни ниҳоясига етказиш, уларни пухта ростлаш, шунингдек терим-транспорт отрядлари ва звенолари шахсий составини тўла комплектлаш жуда муҳимдир.

Шундай қилиб, пахтани қабул ва харид қилишнинг янги шартлари жорий этилганда энг юқори самарага эришиш учун колхоз ва совхозлар коллективларининг бутун куч-ғайратини пахта етиштиришни кўпайтириш ва маҳсулот сифатини яхшилашга қаратиш зарур.

А. ДУДКО,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги пахтачилик, техника экинлари ва алмашлаб экишни ўзлаштириш бош бошқармасининг бошлиғи.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«БЕБОШ МАШИНАЛАР»

Газетамизнинг шу йил 15 июль сонида босилган юқоридаги сарлавҳали мақолада Сурхондарё областининг колхоз бозорларига бириктирилган транспорт воситаларидан фойдаланишда тартиб-интизом бузилаётгани очиб ташланган эди.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ САВДО БОШҚАРМАСИ ушбу мақола юзасидан редакциямизга жавоб йўллаб, қуйидагиларни маълум қилади:

— Мақола бошқарма Советида колхоз бозорлари директорлари иштирокида кўриб чиқилди. Савдо бошқармаси буйруғига кўра, автотранспортдан фойдаланишда камчиликларга йўл қўйганликлари учун Қумқўрғон район колхоз бозори директори И. Маматмуродовга, Шўрчи район колхоз бозори директори А. Диёровга, Денов район бозори директори Н. Мирзаевга, Сариосиё район бозори директори Х. Ўруновга қаттиқ ҳайфсан эълон қилинди. Ана шу буйруқда мавжуд транспортдан яхши ва самарали фойдаланиш тадбирлари белгиланди ва тасдиқланди.

Транспорт ишлари устидан назоратни бўшаштириб юборганлиги учун савдо бошқармаси колхозлар дўконлари бўлим бошлиғи И. М. Сидоренкога қаттиқ ҳайфсан берилди.

«ВАЪДАГА ВАФО ҚАНИ»

Ана шундай сарлавҳали танқидий мақолада (газетамизнинг шу йил 20 июль сони) Боғот районидаги Ленин номли, Жданов номли, «Ленинизм» колхозларида ғўза парваришида ташвишли аҳвол юз берганлиги, ишчи кучлари, техника воситалари дала ишларига тўпа сафарбар этилмагани, ғўза парваришида агротехника қоидаларига қатъий риоя қилинмаётгани, шу хусусда қабул қилинган қарорлар ва тадбирларни амалга оширишда изчиллик, собитқадамлик етишмаётганлиги кўрсатиб ўтилган эди.

Ушбу мақола юзасидан **БОҒОТ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ**дан олинган жавобда жумладан ,шундай дейилади:

— Мақола район партия комитетининг бюро мажлисида газетада танқид қилинган колхозлар раислари ва партия ташкилотлари секретарлари иштирокида муҳокама қилинди.

Мақолада кўрсатилган фактлар асосан тўғри деб топилиб, йўл қўйилган камчиликларни тугатиш юзасидан аниқ тадбирлар белгилаш колхозлар правлениелари ва партия ташкилотларига топширилди. Хўжалик раҳбарлари ва мутахассисларига ғўза парваришини агротехника қоидалари асосида олиб боришни ҳамда август ойида ғўза қатор ораларига ишлов беришни, бегона ўтларни тўла йўқотишни ва суғоришни «шарбат» усулида ўтказишни давом эттиришни амалга ошириш юклатилди. Ҳар иккала колхозда ҳам пахта майдонлари иккинчи суғоришдан чиқарилди. Суғориш «шарбат» усулида амалга ошириляпти. Механизаторлар ва сувчилар ўртасидаги иш қатъий график асосида ташкил қилинди. Ишчи кучлари ва техника воситалари дала ишларига тўла сафарбар этилди.

Район партия комитети ғўза парваришидаги камчиликларни тугатиш учун барча чора-тадбирларни кўради.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ЭКОНОМИКАНИНГ СТРАТЕГИК ЙЎНАЛИШИ

✦ ХАНОЙ. Янги иқтисодий районларни барпо этиш — Вьетнам миллий экономикасини ривожлантиришнинг стратегик йўналишларидан биридир, — деди Вьетнам Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСР Давлат Кенгашининг Раиси Чионг Тинь. Вилоятнинг потенциал ресурсларидан фойдаланиш, унинг ерларида қишлоқ ва ўрмон хўжалиги, саноат корхоналари барпо этиш ва уларни яхлит халқ хўжалиги комплексига қўшиш — бу районларнинг энг муҳим вазифасидир, деб таъкидлади у. Сўнгра Чионг Тинь янги иқтисодий районларнинг барпо этилиши Вьетнам Коммунистик партияси билан ҳукуматининг ерлардан ва бошқа табиий ресурслардан ғоят тўла-тўкис фойдаланишдан иборат бош мақсадни кўзлаб ишлаб чиққан тадбирлари программасида кўзда тутилган, деб тушунтириб берди.

Белгиланган программага мувофиқ ўн минглаб кишилар қўриқ ерларга кўчиб бормоқдалар, деб таъкидлайди Вьетнам матбуоти. Одамлар янги жойларга бутун-бутун оилалари билан бориб, яхшилаб ўрнашиб олмоқдалар — посёлкалар, мактаблар, касалхоналар, йўллар ва алоқа линиялари қурмоқдалар. Янги кўчиб борган кишиларга давлат катта ёрдам бермоқда.

ТРАНСПОРТЧИЛАРНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

✦ ПНОМПЕНЬ. Халқ Кампучиясининг шоли кони — Баттамбанг вилояти транспорт ходимларининг кенгашида йиғиштириб олинган дон омборларга ўз вақтида элтиб берилиши, аҳоли учун энг зарур молларни ташиш таъминланиши зарурлиги айтиб ўтилди. Бу ердаги транспорт муассасалари йил сайин бир маромда ишлаб турибди. Қирғинчилик режими ҳукмронлигидан сарқит бўлиб қолган вайронгарчилик машаққати аста-секин бартараф этилмоқда. Йилнинг биринчи ярмида автомобиллар ёрдамида 65 минг тоннага яқин юк ташилганлиги кенгашда уқтириб ўтилди. Ремонт бригадаларининг иши эҳтиёт қисмлар билан, ёнилғи-мойлаш материаллари, асбоб-ускуналар билан таъминлаш анча яхшиланди. Мана шуларнинг ҳаммаси Баттамбанг механикларига 200 тага яқин автомобилни жорий ва капитал ремонтдан чиқариш имконини берди.

Транспорт тармоғи муваффақиятли равишда қайта тикланмоқда. Олтита янги кўприк ишга туширилди ва 27 та эски кўприк ремонт қилинди. Вилоятнинг асосий магистрали — Баттамбангни республиканинг бошқа районлари ва пойтахти билан туташтирувчи бешинчи рақамли йўлда асосий ишлар авж олдириб юборилди. Совет Иттифоқидан ва бошқа социалистик мамлакатлардан юборилаётган йўл қуриш техникаси ремонт-тиклаш ишларида тобора кенг қўлланилмоқда.

БУГУН ВЬЕТНАМДА АВГУСТ РЕВОЛЮЦИЯСИ ҒАЛАБАСИГА 38 ЙИЛ ТЎЛДИ

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН

Социалистик Вьетнам халқ ҳокимияти йилларида чинакам тараққиёт йўлидан борди. Айниқса, Совет Иттифоқининг техникавий мадади ва ёрдами билан мамлакат экономикаси ғоятда ривожланди. Ҳозирда мамлакатда олиб борилаётган сон-саноқсиз бунёдкорлик ишлари бундан далолат бериб турибди.

Кейинги пайтларда Қора дарёда қурилаётган Холбин гидроузели тўғрисида кўп гаплар ёзишмоқда. Қурилиш кўламлари, ундаги ишларнинг миқёси саноат жиҳатидан ривожланган мамлакат учун ҳам ғоятда улкандир. Социалистик индустрлаштириш йўлида дастлабки қадамлар қўяётган Вьетнам учун эса бу ишлар ҳақиқатда каттадир. Шунинг учун ҳам Холбиндаги гидроузел матбуотда жуда мураккаб гидротехник иншоот, Вьетнамдагина эмас, балки бутун Жануби-Шарқий Осиёда энг катта ГЭС, деб таърифланмоқда. Гидроузелнинг лойиҳадаги қуввати 2 миллион киловаттга боради.

Бундан ташқари Холбин вьетнамликлар учун жуда яхши профессионал маҳорат мактаби, Вьетнам халқ хўжалиги учун кадрлар тайёрлайдиган ҳақиқий маскан эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилаётир. Бу йирик сув иншооти битказилгач, мамлакат экономикаси жуда катта куч ва қудрат манбаига эга бўлади.

●

Суратда: Вьетнамнинг сув дарвозаси деб ҳисобланган Хайфон шаҳрининг жонли ҳаёти акс эттирилган. Бу ерда велосипед асосий транспорт ҳисобланади. Балиқчилар ва докерлар ҳам, машинасозлар ва цементсозлар ҳам, ўқувчилар ва студентлар ҳам ана шу транспорт орқали манзилларига шошиладилар. Ҳатто гўдаклар ҳам болалар боғчаларига ана шу велосипедчаларда элтиб қўйилади.

В. Беловолов фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

ИТАЛИЯ:

СИЁСАТ ЭСКИЛИГИЧА ҚОЛМОҚДА

(РИМДАН ТЕЛЕТАЙП ОРҚАЛИ)

«Мен телевидение орқали эшиттирилган сўнгги янгиликлар программасини тинглаб, Италиянинг область проблемалари билан шуғулланувчи министри қилиб тайинланганлигимни билдим. Шу эшиттириш вақтида Министрлар кенгашининг раиси Б. Кракси янги ҳукуматнинг составини эълон қилган эди. Бу иш дидимга ёқмагани учун шу мансабдан воз кечишга аҳд қилдим». Италиянинг собиқ савдо флоти министри социал-демократ Микеле ди Жиези яқиндагина тузилган ҳукуматдан чиқиб кетишга қарор берганлигини шу тарзда шарҳлади. Ана шу «ачинарли можаро» тез орада барҳам топди. Янги ҳукумат тантанали қасамёд қилиш учун президент саройига келган пайтда Пьер Луижи Ромит область проблемалари билан шуғулланувчи министр сифатида тилга олинди.

Б. Кракси бошқа хатосини ҳам шу йўсинда тузатди. У кабинетнинг янги составини тақдим этган вақтда маданий ёдгорликлар ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш масалалари билан шуғулланувчи министрликни бу ҳукуматга киритишни эсдан чиқариб қўйганлиги натижасида либерал Альфредо Бьонди «Кракси командаси»дан четлашиб қолди. Либерал партиянинг янги ҳукуматдаги «бўшаб қолган» ўрни тикланганлиги тўғрисидаги хабарни кечикиб бўлса ҳам эълон қилишга тўғри келди.

Бундай чалкашликлар урушдан кейинги даврда Италия ҳукуматини 44-марта тузишда қийинчиликлар рўй берганлигини ва беш партия вакилларидан иборат ҳукумат коалициясидаги аҳвол чигаллашиб қолганлигини тасдиқлайди. Социалистлар, христиан-демократлар, республикачилар, социал-демократлар ва либераллар министрларнинг янги кабинети составига кирди.

Христиан-демократик партия ҳукуматдаги ўринларнинг кўпини (30 ўриндан 16 тасини) олганлиги эътиборни ўзига жалб этади. Урушдан кейинги бутун даврда Италияни бошқариб келган бу партия кейинги сайловларда овозларнинг анчагина қисмидан маҳрум бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда ташқи ишлар ва ички ишлар, хазина ва юстиция министрликлари шу партиянинг қўлида. Бундан ташқари, Министрлар кенгаши раисининг ўринбосари лавозими тикланди. Христиан-демократик партиянинг раҳбарларидан бири шу лавозимга тайинланди. Сиёсий кузатувчилардан кўпчилигининг фикрича, христиан-демократлар ҳукумат бошлиғининг ўрнини социалистларга топшириб, унинг кўп соҳада ён беришига муваффақ бўлдилар. Бу эса уларнинг ички ва ташқи сиёсат соҳасида «етакчилик қилиш» билангина чекланмай, Министрлар кенгаши раисининг фаолиятини ўзларига керакли бўлган йўлга солиб юбориш»лари учун ҳам имконият туғдиради.

Италия социалистик партиясининг сиёсий секретари ҳозир ҳукуматга бошчилик қилмоқда. Социалистлар бу ҳукуматнинг тузилишини «тарихий воқеа» деб кўрсатишга уринмоқдалар. Социалистлар мудофаа ва молия министрликлари каби жуда муҳим министрликларни қўлдан бой бериб, ҳукуматдаги ўз вакиллари сонини қисқартиришга мажбур бўлдилар. Ана шу ҳар икки министрликни республикачилар эгаллаб олишди. Ҳафталик «Панорама» газетаси бундай ҳолат тўғрисида киноя билан шу сўзларни ёзди: «Бутун аҳволни назарда тутиб фикр юритганда, биринчи марта социалист раҳбарлик қилаётган ҳукуматда социалистларнинг ўзларидан кам нарса қолди, дейиш керак. Христиан-демократик партия сайловда мағлубиятга учраганидан кейин ҳам ўзининг энг яхши кучларини жангга ташлади. Улар ҳеч қандай қаршилик кўрмай, социалист бошчилик қилаётган ҳукуматни қўлга олдилар».

Бунинг натижасида Б. Кракси сайловолди кампанияси вақтида социалистлар эълон қилган сиёсий йўлга ҳозир «тузатишлар» киритишга мажбур бўлди. Масалан, Б. Кракси илгари Комизода ядро базаси қурилишини тўхтатиш зарур, деб айтган эди. Американинг ўртача олисликка учириладиган 112 та қанотли ракетасини шу базада жойлаштириш планлаштирилмоқда. Б. Кракси Европада ўртача олисликка мўлжалланган ядро қуролларини қисқартириш юзасидан Женева музокараларини давом эттириш ва шу хусусда бир битимга келишни ёқлаб чиққан эди. Эндиликда у ўз ҳукуматининг программасини парламентга тақдим этиб, НАТОнинг ўртача олисликка учириладиган ракеталарни Ғарбий Европада, шу жумладан Италияда ҳам жойлаштириш ҳақидаги қарорини қўллаб-қувватлади. Дастлабки қанотли ракеталар келгуси йилнинг бошларидаёқ Комизога келтирилса керак.

Иқтисодий йўлга келганда шуни айтиш керакки, Италия социалистик партияси илгари асосий эътиборни мамлакатда ишсизликни тугатиш проблемасига қаратган эди. Бу эса сайловчиларнинг бу партияни қўллаб-қувватлашига имконият туғдирди. Эндиликда инфляцияга қарши «американча» кураш, яъни йирик капиталнинг талабларини меҳнаткашлар ҳисобига қондириш, «ортиқча кишилар» сонини янада кўпайтириш сиёсатини асосий йўл деб танлаб олишди. Ҳозирги вақтда Италияда ишсизлар сони 2,3 миллион кишига етди. Ҳукуматнинг программ баёнотида солиқларни кўпайтириш, давлатнинг соғлиқни сақлаш ва пенсия таъминотига қиладиган харажатларини ғоят қисқартириш ҳам мўлжалланган.

Министрлар кабинетининг биринчи мажлисидаёқ «Ҳукумат кенгаши» — сиёсий органни тузиш ҳақида қарор қабул қилинди. Бу орган ички ва ташқи сиёсий йўлни ишлаб чиқишда бош министрга ва унинг ўринбосарига ёрдам бериши керак. Ҳафталик «Эспрессо» газетасининг ёзишича, ҳукумат кенгашини тузиш — ҳукуматда кутилмаган ҳолатлар рўй беришидан уни сақлаб қолиш йўлидаги уринишдан бошқа бир нарса эмас. Бунинг боиси шуки, партиялар ўртасидаги ихтилофларни қонун чиқарувчи юқори органда овозга қўйиш йўли билан эмас, балки шу «кенгашда» бартараф қилиш мумкин.

Аммо кўпгина сиёсий кузатувчилар бундай «ташкилий» янгиликлар янги кабинетнинг таъсирчан ва барқарор бўлишини таъминлай олмаса керак, деб ҳисобламоқдалар. Италиянинг баъзи таниқли сиёсий арбоблари, шу жумладан, социалистлар ҳам янги ҳукуматнинг истиқболига умидсизлик билан баҳо бермоқдалар. Масалан, беш партиялик коалиция илгари ҳам бўлганлигини, лекин партиялар ўртасидаги ихтилоф ва жанжаллар ҳамда мамлакат олдида турган проблемаларни ҳал этиш йўлидаги уринишларнинг муваффақиятсиз чиққанлиги бу коалициянинг идора усулига хос хусусият эканлигини уқтирмоқдалар.

Италия Коммунистик партияси сайлов вақтида олган овозларининг сони жиҳатидан иккинчи ўринда туради. Италиядаги сиёсий вазият кескинлашган бир шароитда Коммунистик партия аниқ ва конструктив йўл тутмоқда. Коммунистларнинг фикрича, ҳозирги вақтда сўл кучларнинг ҳукуматини тузиш учун биринчи марта шарт-шароит вужудга келди. Аммо Италия социалистлар партияси Коммунистик партия билан иттифоқ бўлишдан бош тортди. Компартия янги ҳукуматга нисбатан оппозиция йўлини тутганлигини эълон қилди. «Кракси христиан-демократлар билан иттифоқ тузишни афзал кўрди ва бу билан ўз партиясини ўнг томонга буриб юбормоқда», деб ёзади «Унита» газетаси.

А. ГОЛЯЕВ,
ТАСС мухбири.

КОНСЕРВАТОРЛАР ҲУКУМАТИНИНГ СИЁСАТИ ҚОРАЛАНДИ

Лейбористлар партиясининг таниқли арбоби, парламент депутати Д. Дэвис М. Тэтчер бошлиқ консерваторлар ҳукуматининг қуролланиш пойгасини кучайтиришга қаратилган сиёсатини қаттиқ қоралаб чиқди.

Мамлакатнинг ҳарбий харажатлари йил сайин 3 процент кўпайиб бораётганлиги, шунингдек Буюк Британиянинг сув ости флотини «Трайдент-2» ракета системалари билан қайта қуроллантириш программаси халқаро кескинликни янада кучайтиришга олиб боради, меҳнаткашларнинг гарданига оғир юк бўлиб тушади.

ПОЛИЦИЯ БЕДОДЛИГИГА ҚАРШИ

Испания ҳукумати Чили маъмурларининг тинч намойишлар қатнашчиларига қарши қонли репрессиялар қилганини кескин қоралади.

Испания ташқи ишлар министри Фернандо Моран Чилининг Мадриддаги элчисини чақиртириб, Лотин Америкасининг шу мамлакатидаги сиёсий вазиятдан Испания ҳукумати чуқур ташвишланаётганлигини билдирди. Ф. Моран Пиночет хунтасининг буйруғига биноан полициячилар қилаётган бедодликни қаттиқ қоралади, Чилида демократик эркинликлар зудлик билан қайта тикланишини ва инсон ҳуқуқларига оғишмай риоя этилишини талаб қилди.

(ТАСС).

СССР — АҚШ

МУЛОҚОТ БОШЛАШГА ДАЪВАТ

Америка савдо-саноат доираларининг таниқли вакили, «Чейз Манхэттен бэнк» правлениесининг собиқ раиси Д. Рокфеллер АҚШ билан СССР ўртасида мулоқот бошлашга даъват этди.

Гарчи мамлакатларимизнинг қарашлари тубдан фарқ қилса-да, деди у Япониянинг «Асахи» газетаси мухбири билан суҳбатда, мен мулоқот бошлаш мумкин, деб ҳисоблайман. Иккала мамлакат ўртасидаги савдо-сотиқ, турли соҳаларда алоқаларни ривожлантириш — энг яхши мулоқотдир. Шу тариқа иккала томон бир-бирларини яхшироқ тушуниб олишлари мумкин.

Д. Рокфеллер АҚШ маъмурияти қўллланаётган иқтисодий жазо чоралари сиёсатини «катта хато» деб атади.

Америка савдо-саноат доираларининг таниқли вакиллари — Америка—Совет савдо-иқтисодий кенгашининг собиқ президенти М. Форрестол ва мамлакатдаги энг катта корпорациялардан бири — «Армко» президенти Ж. Гиффин савдо-сотиқдан ташқи сиёсат воситаси сифатида фойдаланишга қарши чиқдилар.

Вашингтоннинг савдо-сотиқ соҳасидаги турли хил тақиқлашлар ёрдамида бошқа мамлакатларга сиёсий тазйиқ ўтказиш йўлидаги уринишлари «американлик экспортёрларнинг ўз манфаатларига оғир зарба бўлиб тушади, холос», деб таъкидлашади улар «Нью-Йорк таймс» газетасида эълон қилинган мақолада. «АҚШ СССР билан савдо-сотиқни чекламаслиги зарур эканлиги яққол кўринмоқда, деб уқтиришади авторлар».

Форрестол ва Гиффин Рейган маъмуриятининг бундай чоралар ёрдамида Совет Иттифоқига «таъсир ўтказиш» йўлидаги уриниши бутунлай барбод бўлганлигини кўрсатиб ўтадилар. «Бирон бир ҳаётий муҳим маҳсулот ёки технология йўққи, уни Совет Иттифоқи ўзи ишлаб чиқармасин ёки Американинг савдо-сотиқ соҳасидаги анъанавий шериклари бўлган Ғарбдаги бошқа мамлакатлардан харид қила олмасин», — деб таъкидлашади американлик бизнесменлар.

ҚАҲР-ҒАЗАБ БИЛАН ҚОРАЛАНДИ

Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Совет комитети ўз баёнотида АҚШ, Франция ва улар гумашталарининг иғвогарлик мақсадида қилаётган агрессив ҳаракатларини қаҳр-ғазаб билан қатъиян қоралайди, Шимолий Африка халқларининг ўз олдиларида турган проблемаларни мустақил ҳал этиш имконини бериш учун империалистларнинг ҳарбий экспансиясини тўхтатишни талаб этади.

Шимолий Африкадаги воқеаларнинг ривожи совет кишиларини ва барча тинчликсевар кучларни жиддий ташвишга солмоқда. АҚШ, Франция ва Ғарбдаги бошқа баъзи мамлакатлар ўз гумашталарига таяниб, бу регионлаги халқларнинг ишларига очиқдан очиқ аралашиш учун Чаддаги воқеалардан фойдаланмоқдалар.

Империализмга қарши, мустақил сиёсат ўтказиб келаётган Ливияга қарши қаттиқ хуруж қилиниб, унга тобора зўр тазйиқ кўрсатилмоқда.

Ана шу хуружлардан кузатилган мақсад кучларни намойиш қилишдангина иборат бўлмай, империалистик давлатларнинг бу ердаги ҳарбий-сиёсий мавқеини ҳам мустаҳкамлашдир. Бу эса ана шу регионлаги тараққийпарвар режимлар ва халқларни, халқаро тинчлик ва осойишталикни реал хавф остида қолдиради, дейилади Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитетининг баёнотида.

(ТАСС).

КЎПЧИЛИК АРАЛАШУВГА ҚАРШИ

АҚШ маъмуриятининг Сальвадордаги сиёсати тўғрисидаги масала юзасидан референдум ўтказиш тўғрисида Сан-Франциско аҳолисидан 24500 киши имзолаган арзнома шаҳар маъмурларига топширилди. Бу арзномада АҚШ ҳукумати «Сальвадор маъмурларига ҳарбий ёрдамнинг ҳар қандай формаларини дарҳол тўхтатиш, Американинг барча ҳарбий ходимларини бу мамлакатдан олиб чиқиб кетиш»га даъват этилсин.

«Сальвадор ташаббуси» кампаниясининг раҳбари Л. Жэкобс хоним журналистларга шу гапларни айтди: биз Марказий Америка халқларининг ички ишларига ҳарбий аралашув йўлини рад этамиз, биз сиёсий йўлни танлаб олиш ҳуқуқи Сальвадор халқини эзувчиларга эмас, балки шу мамлакат халқига берилишини ёқлаб чиқамиз.

(ТАСС).

ЯНГИЛИКЛАР 83

— АНДИЖОН —

ЯНГИ ПОТОК ЛИНИЯ

Андижон дон маҳсулотлари комбинатида донни намлаб берадиган янги поток линия ўрнатилди.

У ун сифатини 10—12 процент яхшилаш, кепак билан чиқиб кетадиган унни икки процент камайтириш имконини бермоқда. Ишлаб чиқариш жараёнини такомиллаштириш ва маҳсулот сифатини яхшилашда Исмоил Ҳайдаров, Раҳмон Жалолов бошлиқ бригадаларнинг аъзолари намуна кўрсатмоқдалар.

Комбинат коллективи ўз имкониятларини чамалаб кўриб, йил охиригача 1,5 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш юзасидан оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилди.

УЧАСТКА ИШГА ТУШДИ

Андижон мебель фабрикасида асосий маҳсулотларга қўшимча ёғоч чиқиндиларидан кенг истеъмол товарлари тайёрланадиган махсус участка ташкил этилгач, иш унуми кескин ортди.

Илгари бундай товарларни 4 та цехнинг ҳаммаси ишлаб чиқарарди. Бир йилда 10—15 минг сўмлик истеъмол товарлари тайёрланарди, холос. Махсус участка ишга туширилгач, бу рақамни 10 баравар кўпайтириш имконияти туғилди.

Янги участкада Ленин ордени кавалери, юқори малакали токарь Усмон Маматалиев ва унинг ўғиллари Обиджон, Нўъмонжон ҳамда устанинг икки шогирди Маҳаммад Абдулхаев, Комил Арабов ишламоқда. Улар ойлик планларни мунтазам равишда бир ярим баравар қилиб адо этмоқдалар.

ФИЛИАЛ ҚУРИЛИШИДА

Жалолқудуқ районининг Ёрқишлоқ посёлкасида Андижон ип-газлама комбинатининг яна бир филиали қурилмоқда.

24-қурилиш тресги кўчма колоннаси коллективи иншоот қурилиши учун ажратилган дастлабки 270 минг сўмни ўзлаштирди.

Иброҳим Холбердиев бошлиқ монтажчилар бригадаси филиал қурилишида зарбдорларча меҳнат қилмоқда.

Колонна коллективи йил охиригача 2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришга сўз берди.

«ЗАҲИРИДДИН МУҲАММАД БОБУР» — САҲНАДА

Охунбобоев номли ўзбек давлат музикали драма театри ижодий коллективи З. Муҳитдинов ва М. Ҳамидовнинг «Заҳириддин Муҳаммад Бобур» тарихий драмасини жамоат кўригига ҳавола этди.

Спектаклни режиссёрлардан Маннон Ҳамидов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ҳ. Олимжонов саҳналаштирди. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, рассом В. И. Лигай давр руҳига мос декорациялар яратди. Ўзбекистон ССР халқ артистлари М. Убайдуллаева, А. Аминова, Ҳ. Бурнашева, республикада хизмат кўрсатган артист Ҳ. Олимжонов ва бошқалар ўз ролларини тўлақонли чиқаришга ҳаракат қилганлар.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СОВЕТ ТУРМУШ ТАРЗИ

ДЕҲҚОН СУЛОЛАСИ

Сирожиддин аканинг хаёлига келмаган иш бўлди. Асфальт кўчанинг ҳар икки тарафидаги ғиштин биноларга кўз ташлаб бораркан, уйига етганида бехосдан шошиб қолди. Дарвоза ёнида уч-тўрт енгил машина қаторлашиб турар, совхоз директорининг сарғиш «УАЗ»и ҳам улар ёнида эди. Дарвоза пештоқига электр лампочкаси ўрнатилган, ҳовли ичкарисидан ҳам ёрқин нур тараларди. Тинчликмикан ўзи?

«Москвич»ини машиналар қаторига қўйди-да, ичкарига шошилди.

— Мана, юбиляримиз ҳам келдилар! — Дарвозадан ўтиб-ўтмасданоқ кимдир баланд овоз билан эълон қилди. Орқа тарафи олмазор боғга уланиб кетган чорси ҳовли узра қарсаклар янгради.

Сирожиддин ака тўхтаб қолди. Ҳовлидаги «П» шаклида қўйилган стол-стуллар ва ноз-неъмат билан тўлдирилган дастурхон атрофидан қариндош-уруғлари, ҳамкасблари, қўни-қўшнилар жой олишган. Қантак ўрик яқинига ўрнатилган ўчоқда шўрва биқирлар, тўғридаги деворга осилган гиламга қордек оппоқ ҳарфлар билан «50 ёшингиз муборак бўлсин Сирожиддин Киромиддинов!» деб ёзиб қўйилганди.

Ана янгилик! Қаранг, иш билан алаҳсиб, туғилган кунини ҳам унутиб қўйган экан. У бугун эллик ёшга киряпти-я!

Ҳамиша серҳаракат совхоз директори Абдулла Усмонов жадал юриб келди-ю, бел олишиб қутлади.

— Қаерларда юрибсиз, юбиляр? Бир соатдан бери сизни кутяпмиз?

Оила бекаси, қўлидаги сочиқ билан лаган четини артаётган Бусалхо опа директорнинг сўзларини қувватлаб, пичинг қилди.

— Бу кишини оналари далада туққанлар!

Бу нима деган гап? Юбилейи бўлса-ю, бир оғиз билдириб қўйишмаса. Умуман, бунчалик дахмаза-ю, оворагарчиликнинг ҳожати бормиди?

Сирожиддин аканинг кўнглидан ўтаётганини сезгандек директор кулиб, деди:

— Ўзингизга билдирмаганимиз учун узр. Барибир унамаслигингизга ақлимиз етганди. Фикримиз оилангиз аъзоларига маъқул келди.

Кўп ўтмай, Сирожиддин акага беқасам тўн ва чуст дўппи кийгизиб, атлас белбоғ боғлатишди. Тантанага янада файз кирди. Совхоз бадиий ҳаваскорлари қувноқ қўшиқ бошлаб юборишди.

Октябрь Революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденларининг кавалери, Задарё районидаги «Украина» совхози 2-бўлими механизатори Сирожиддин Киромиддиновнинг туғилганига эллик йил, Марказий Фарғонага келиб ишлай бошлаганига чорак аср тўлиши муносабати билан ўтказилган кеча алламаҳалгача давом этди. Совхоз партия комитети секретари Қосимжон Қодиров маъмурият, партия ташкилоти ва касаба союз комитети табригини баланд овоз билан ўқиб берганида янграган гулдурос қарсаклар чўл сукунатини бузиб, олис-олисларгача қанот қоқди...

Кеча охирлаб меҳмонлар тарқалишди. Тун яримлаб бораётганига қарамасдан негадир Сирожиддин аканинг уйқуси келмасди. Боғ четига уланиб кетган дала томон юрди. Бепоён далалар тун зулматига бурканган. Олис осмон қўйнидаги юлдузлар барқутга қадалган дурдек тиниқ ялтирайди. Борлиқ сокин ва осуда. Чўл ҳавоси шундай оромбахш эдики, буларни фақат шу ерда яшаб, ҳаёт кечираётганларгина чинакамига ҳис этадилар.

Инсон ҳаёт қадри, босиб ўтган умр йўли мазмуни ҳақида ҳар доим ҳам бош қотиравермайди. Бунга нимадир сабабчи бўлади-ю, беихтиёр ўйлаб қолади. Сирожиддин ака яқингинада дўстлари, қадрдонлари ва ҳамкасбларининг ўзи ҳақида айтилган илиқ сўзларини эшитди-ю, тўлқинланиб кетди. Икки-уч бор кўзига келган ёшни яширинча артиб ҳам олди. Оддий ишчи, энг оддий касб эгаси — тракторчи бўлган ўзи ҳақида ўйлаганида минглаб-миллионлаб одамларнинг бириман, бошқалар қатори баҳоли-қудрат меҳнат қиляпман, деб ўйларди.

Сирожиддин ака чўлга келганида айни кучга тўлган навқирон йигит эди. Бунгача Тўрақўрғон районидаги Шаҳанд қишлоғида уч-тўрт йил тракторчилик қилган, армия хизматини битказиб қайтгач, Бусалхо опага уйланганди. Марказий Фарғонага бориб ишлаш истагини айтганда, эндигина беш ойлик келинчак бўлганига қарамасдан Бусалхо «йўқ» демади. У пайтлардаги чўл билан ҳозиргисининг ўртасида ер-у осмончалик фарқ бор. Бугун шаҳар туси кириб қолган район марказининг ярми ҳам у вақтларда қалин қамишзор билан қопланганди.

Сирожиддинлар тўқайзорлар оралаб ўтиб Аччиқкўл массивининг бошланишида капа тикишди. Ўттизга яқин киши икки ҳафта қамиш ўрди. Учинчи ҳафтанинг бошларида Сирожиддинни МТСга чақириб, ҳайдов трактори беришди. Энди у қамишдан тозаланган майдонлар узра ер оча бошлади.

Шу тариқа йигит йигирма йил муттасил чўл қувди, ер очди. Кеч куз ойларида азамат трактори билан қум барханлари узра жавлон урган бўлса, ёз ойларида ғўзага ишлов берди, йиғим-терим даврида «зангори кема» штурвалини бошқарди. Чўл ичкарилаб борган сайин Киромиддиновлар хонадони ҳам янги-янги жойларга кўчиб юрди. Бунга одатланиб қолишди ҳам. Мана, беш йилдан бери совхознинг 2-бўлимида яшашади.

Ҳозир Задарёни чўл район дейишга тил бормайди. Қаёққа қараманг, сўнгсиз пахтазор, шовуллаган боғ, серҳосил экин майдонлари. Марказий Фарғонанинг яшариб бораётганини кўради-ю, гоҳо Сирожиддин ака ўз касби билан фахрланиб кетади. Негаки, ўзи яшаб, ишлаб турган совхознинг, қолаверса, райоининг шунчалик камол топишига озми-кўпми ҳиссаси қўшилди, меҳнати сингди.

Шугина эмас, Сирожиддин ака чўлга келиб бахт-иқбол, обрў-эътибор топди. Бугунги кунда Сирожиддин Киромиддиновни бутун Наманган областида яхши билишади. У машҳур механизатор, қўша-қўша орден ва медаллар кавалеригина эмас, балки Марказий Фарғонада таркиб топган пахтакорлар сулоласининг моҳир сарбони ҳамдир. Укаси Бурхониддин ҳам совхознинг таниқли «дала гвардиячи»ларидан. Тўнғич ўғли Садриддин ҳунар-техника билим юрти, сўнгра армия хизматини битказиб келиб, уч йилдирки отасининг ёнида трактор бошқаряпти. Қизлари Тожипошша ва Санобархонлар пахтани тез ва тоза теришда ўзлари ишлаётган бригадаларнинг пешқадамлари. Уларнинг турмуш ўртоқлари Муҳиддин ва Ҳамиджонлар ҳам механизатор.

Ҳар йили пахта терими мавсумида Киромиддиновларнинг оилавий экипажлари иш бошлаганлиги ҳақида хушхабар тарқалади. Улар ишини кўпчилик қизиқиш билан кузатиб боради. Ҳар йили «Украина» совхозида тайёрланаётган «оқ олтин»нинг 700—800 тоннаси ана шу оилавий экипаж ҳиссасига тўғри келади. 1978 йилдаги меҳнат ютуқлари эвазига Бутуниттифоқ Халқ Хўжалиги Ютуқлари Кўргазмасининг бепул «Москвич-412» енгил автомашинаси билан тақдирланган Киромиддиновлар меҳнат муваффақиятлари салмоғини йил сайин ошириб бормоқдалар.

...Ўша тунда хаёлида пайдо бўлган саволига Сирожиддин аканинг ўзи жавоб топгандай бўлди. Ҳа, оддий бир пахтакор, меҳнаткаш инсон учун шунчалик ҳурмат-эътибор кўрсатилаётганлигининг боиси меҳнатда, эл-юрт манфаати йўлида тўкилаётган манглай терда. Халқинг учун, Ватанинг учун меҳнатингни, куч-ғайратингни аямасанг, бир кун келиб у ўз самарасини бермасдан қолмайди. Хизматга яраша ҳурмат-эътибор топасан. Энг муҳим сабаби эса яна бир бошқа омилда: бизнинг совет жамиятимизда меҳнат кишисининг юқори қадрланишида, ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун шиори сингиб кетган совет турмуш тарзимизнинг мазмунида. Бунинг учун ҳар қанча меҳнат қилсанг, қалб тафтингни аямасанг арзийди. Буни у ўз ортидан пахтакорлик касби этагини тутган фарзандлари ва набираларига яхшироқ уқтириши керак. Албатта, шундай қилади!

О. ЖУМАНАЗАРОВ.

МУҲАММАД АЛ-ХОРАЗМИЙ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 1200 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ХИВА ЮБИЛЕЙГА ШАЙЛАНЯПТИ

Муҳаммад Мусо ал-Хоразмий туғилган куннинг 1200 йиллигига ҳозирлик тобора қизғин тус олмоқда. Хоразмлик буюк алломанинг юбилейини ўтказиш бўйича Бутуниттифоқ, республика ва область ташкилот комитетлари тузилганлиги, СССР Фанлар академияси бу тарихий санани нишонлаш юзасидан муҳим тадбирларни белгилаганлиги партия ва ҳукумат халқимиз илмий ва маданий меросини ардоқлаш тўғрисида қилаётган ленинча ғамхўрлигининг ёрқин ифодасидир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ал-Хоразмийнинг 1200 йиллик юбилейига ҳозирлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисидаги тадбирларини ҳаётга татбиқ этиш йўлида катта ишлар амалга оширилди. Алломанинг юрти Хоразмда қисқа вақт ичида қилинган кенг кўламли ишлар сўзимизнинг далили бўла олади.

Қадимий Хивада ал-Хоразмий ҳаёти ва илмий фаолияти билан боғлиқ тарихий обидалар кўп. Хоразм меъморчилик ва наққошлик санъатининг нодир намуналарини таъмирлаш ва асл қиёфасига келтириш борасидаги тадбирларга давлат ҳисобидан икки миллион сўм маблағ ажратилган эди. Юбилей объектларида таъмирлаш-қурилиш ва монтаж ишлари ҳозир поёнига етай деб қолди.

Ичанқалъада Тошҳовли, Паҳлавон Маҳмуд комплекслари, Шерғозихон мадрасаси, Кўҳна Арк, Жума мачит, Оллоқулихон карвонсаройи, Қутлуғмурод Иноқ мадрасаси ва бошқа архитектура ёдгорликлари қўли гул усталар, наққошлар ва ўймакорлар маҳорати туфайли қайта тикланди ва сайқал топди. Муҳаммад Аминхон мадрасасида меҳмонхона, Бикажон Бика мадрасасида саёҳат ва экскурсиялар бюроси жойлаштирилди.

Хоразмда юбилей тантаналари Хивадан бошланади.

Шаҳар меҳмонларни кутиб олишга ҳар тарафлама пухта тараддуд кўрмоқда. Ота дарвоза олдида «Меҳмондўстлик» майдони бунёд этилди. Отаҳовуз бўйидаги бу катта майдоннинг марказида ал-Хоразмийнинг бронза ҳайкали қад тиклаяпти. Ҳовуз бўйида дам олиш зонаси, маданий-маиший хизмат, савдо ва умумий овқатланиш тармоқлари жойлашган.

Қўша дарвоза ёнида қад кўтарган уч қаватли бинога аллома музейи жойлашади. Уни «Хоразм тарихи музейи» деб аташ ҳам мумкин. Музей залларидан ал-Хоразмий илмий меросига оид экспонатлар, қўлёзмалар ва манбалар билан бирга қадимги Хоразм фан ва маданияти, машҳур олимлар, шоирлар, тарихий шахслар тўғрисидаги маълумотлар ҳам ўрин олади.

Шаҳарда бунёд қилинган кўпгина объектлар буюк аллома юбилейи муносабати билан жадал суръатларда қурилди ва ишга туширилди. 624 ўринли ўрта мактаб ишчилар посёлкаси ҳуснига-ҳусн қўшди, унга ал-Хоразмий номи берилди. 140 ўринли иккита болалар боғчаси ва яслиси, касалхонанинг янги корпуси, 85 ўринли меҳмонхона, тўрт қаватли алоқа уйи, маиший хизмат, савдо шохобчалари қисқа вақт ичида фойдаланишга топширилди. Меҳмонларга намунали хизмат кўрсатиш учун барча шарт-шароит муҳайё. Йўллар, йўлкалар тузатилди ва кенгайтирилди, ирригация тармоқлари, инженерлик коммуникациялари реконструкция қилинди, неон чироқлари, гулзорлар, фонтанлар кўҳна шаҳарни яшартириб юборди.

Обидаларни таъмирлаш ва авайлаб-асраш билан бирга уларни халққа хизмат қилишга мослаштириш кўзда тутилмоқда. Тошҳовли саройида музей маъмурияти, қаср ва мадрасаларнинг айримларида табиёт, медицина музейлари, махсус илмий таъмирлаш ишлаб чиқариш устахонаси, Оллоқулихон карвонсаройида эса савдо ярмаркаси жойлаштирилади. Анушахон ҳаммоми XVI аср ёдгорлиги бўлиб, Ўрта Осиё меъморчилиги услубида қурилган қадимги ҳаммомлардан бири. Ҳаммом қайта тикланяпти, тез орада фойдаланишга топширилади.

Ёдгорликларни таъмирлаш, юбилей объектларини қуриш, шаҳарни ободонлаштиришда 167-қурилиш тресги ва бошқа қурилиш бошқармаларининг бўлинмалари, илмий-таъмирлаш ишлаб чиқариш устахонаси бинокорлари билан бир қаторда шаҳар аҳолиси, мактабларнинг ўқувчилари, пенсионерлар фаол қатнашмоқдалар. Хиваликлар дам олиш кунлари коржома кийишиб, халқ ҳашарига чиқишяпти.

— Шаҳримиз ал-Хоразмий юбилейини муносиб тайёргарлик билан кутиб олмоқда. Хива буюк алломанинг тўйига ташриф буюрган азиз меҳмонларни қучоқ очиб қарши олади,— дейди район партия комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мадамин Маткаримов.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

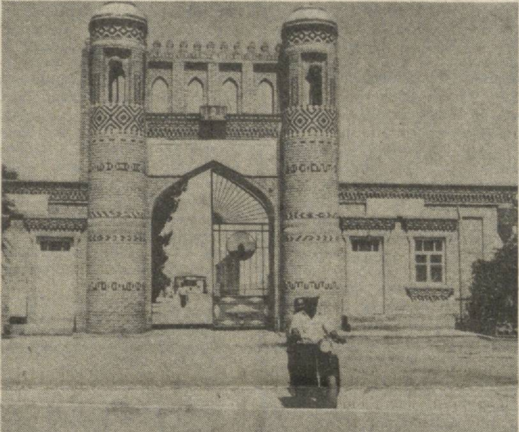

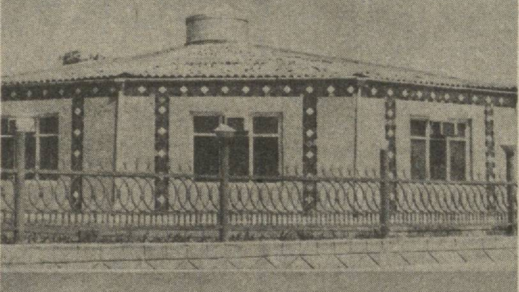

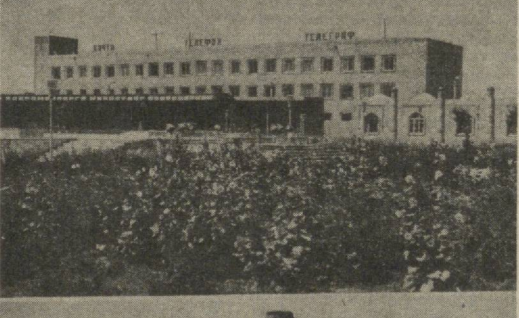

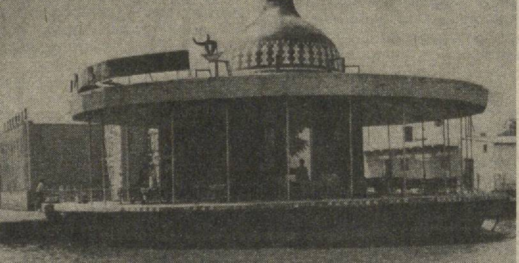

Хоразм областининг меҳнаткашлари буюк олим Муҳаммад ал-Хоразмий туғилган куннинг 1200 йиллигига катта тайёргарлик кўрмоқдалар. Айниқса, олимнинг юрти Хивада тайёргарлик ишлари қизғин авж олган. Шаҳардаги тарихий ёдгорликлар реставрация қилиниб, меҳмонхона, савдо ва маданий муассасалар фойдаланишга топшириш арафасида турибди. Суратларда: Ал-Хоразмий таваллудининг 1200 йиллигига ҳозирлик кўраётган Хива шаҳрининг бугунги жамоли тасвирланган.

А. Тўраев фотолари.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

МОМАҚАЛДИРОҚ

Ҳозирги пайтда Закавказье, Украина ва Ўрта Осиёнинг бир қанча районларида момақалдироқлар тез-тез бўлиб турибди. Гулдурос моқалдироқли осмон бу жойларда неча бор шаррос ёмғирлар ёғдириб, катта-катта тошқинлар вужудга келтирди. Масалан, яқинда Грузияда Риони дарёси тошди. Дарё сувининг юзи одатдагидан 4 метр баландга кўтарилиб кетди. Бунинг натижасида минглаб гектар далаларни сув босди, айрим иморатлар қулаб тушди.

Ёзнинг яна бир хусусияти шуки, унда ўқтин-ўқтин дўл ёғиб туради. Грузия ва Озарбайжонда айрим дўл доналарининг вазни 250—300 граммгача борди. Краснодар ўлкасида диаметри 40 миллиметргача борадиган дўллар ёғди.

Ер юзида бир кунда 40 мингтадан кўп момақалдироқ бўлиб туради, хар бир секундда 1800 марта зарядсизланиш рўй беради. Айни пайтда планетамизнинг юзига тахминан 100 та яшин уради.

Шундай қилиб, тадқиқотчилар чақмоқлар — ўсимликларнинг маҳсули бўлиши керак! — деган фикрга келдилар.

Ява оролида момақалдироқлар, айниқса, кўплиги қайд этилди: бу ерда йилнинг 322 кунида чақмоқлар чақнаб туради. Финляндиянинг Оравикоски қишлоғи эса ўзига хос бир рекорд қўйган: ёз ойларининг бирида шу қишлоқ осмонида 2275 марта зарядсизланиш — кунига ўрта ҳисобда 70 тадан кўп чақмоқ бўлганлиги қайд этилган. АҚШнинг Калифорния штатидаги Санта Мария шаҳрида эса момақалдироқ ҳеч бўлмайди — икки йилда бир мартагина юз беради.

Илм-фан шу осмон ҳодисасининг сирларини очишга зўр бериб уринмоқда. Ҳозирги индустрия ва айниқса, энергетика баъзи ҳолларда кўзга кўринмас олтинчи океанга шикаст етказиб, ҳаво монизациясини ошириб юбориши, атмосферанинг электрик хоссаларини ўзгартиришга қодир, деган тахминлар бор. Тарту давлат университетининг (Эстония) олимлари мамлакатимиз ва бошқа бир қанча чет давлатлар илмий марказлари билан ҳамдўстликда ана шу соҳада муҳим изланишлар олиб бормоқда.

Д. СМИРНОВ,
ТАСС обзорчиси.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР
Соғлиқни сақлаш министрлиги
ТРАВМАТОЛОГИЯ ВА ОРТОПЕДИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

рентген-диагностика лабораториясининг **раҳбари** (медицина фанлари доктори);

кичик илмий ходимлар: қишлоқ хўжалиги жароҳатини ўрганиш бўйича ташкилий-методик бўлим группасига (2 ўрин), қаттиқ жароҳатланиш, жароҳатланиш оқибатлари (2 ўрин), қўл ва оёқ панжалари деформацияси, тос-бел суяклари ва умуртқа суяклари патологияси (2 ўрин).

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Институт адреси: 700033, Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 78-уй. Телефонлар: 33-10-30, 33-12-35.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕҲНАТ ДАВЛАТ КОМИТЕТИ

СССР Ўрмон-қоғоз саноати министрлигининг Сибирь ва Урал районларида жойлашган ташкилотларида ишлаш учун «Иркутсклеспром», «Дальлеспром» ва «Свердловсклеспром» бирлашмалари ташкилотларига

ДОИМИЙ ИШГА,

«Томлеспром» ташкилотларига

МАВСУМИЙ ИШГА

ёлғиз эркаклар ва хотин-қизларни

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Меҳнат шартномасини тузган кишиларга йўл ҳақи, иш жойига етиб боргунга қадар сутка пули, ва бир йўла нафақа пули берилади.

Иш юзасидан маълумотлар ва йўлланмалар олиш учун мурожаат этилсин:

шаҳарларда — аҳолини ишга жойлаштириш бюролари инспекторларига;

районларда — область меҳнат бўлимлари вакилларига;

Тошкент шаҳрида — Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 6 хона ва ишга жойлаштириш бўйича район пунктлари.

●

1983 ЙИЛ
23, 24 АВГУСТДА
ЖИЗЗАХ ШАҲРИДА

Ўзбекистон ССР 1983 йилги пул-буюм ютуқлари лотереяси тўртинчи чиқарилиши бўйича

ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда лотереянинг беш разрядида умумий ҳажми 990000 сўм бўлган 332000 ютуқ ўйналади.

Тиражда 5 та «Москвич» автомобили, 20 та «Жигули» автомобили, 10 та «Запорожец» автомобили, 60 та «Урал» кажавали мотоцикли ва жуда кўп миқдорда гиламлар ва бошқа қимматли буюмлар ўйналади.

Лотерея билетларини сотиб олингиз!

Ютуқлар тиражида қатнашингиз.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИ РЕСПУБЛИКА БОШҚАРМАСИ.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги коллективи министрликнинг кекса ходими, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси

Рашид Искандарович АБИТОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

«Радуга» нашриёти Тошкент бўлими коллективи араб редакциясининг бошлиғи М. Н. Хўжаевга отаси

Набихон ХЎЖАЕВ-ЧУСТИЙнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

19 АВГУСТ, ЖУМА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Коломба. Бадиий фильм 2-серия. 10.35 — Мультфильм. 10.55 — Концерт. 11.35 — Ҳужжатли фильмлар. 12.15 — Концерт. 12.35 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Беш йиллик — ҳар биримизнинг ишимиз. 16.00 — Рус тили. 16.30 — Подмосковье қишлоғининг бугунги ва эртанги куни. 17.00 — Илмий-оммабоп фильм. 17.10 — Концерт. 17.30 — Мактаб. Бадиий фильм. 1-серия. 18.35 — Бригада плюс инженер. 19.05 — Ҳамма нарсани билишни истайман! 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳар бир қалбда Ватан садоси. 20.30 — Коломба. Бадиий фильм. 3-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Экранда кинокомедия. У сизни севади. 23.25 — Дунё воқеалари. 23.40 — Концерт.

МОСКВА-II. 9.00— Гимнастика. 9.20 — Мактаб ўқувчиларининг «Советская Россия» газетаси Қутб экспедицияси қатнашчилари билан учрашуви. 10.20 — Концерт. 10.40 — Илмий-оммабоп фильм. 11.00 — Шахмат мактаби. 11.30 — Мультфильмлар. 12.00 — Инглиз тили. 12.30 — Илмий-оммабоп фильмлар. 13.05— Болалар учун фильм. 14.15 — Авиатор. 14.50 — Ўрмон эртаги. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Микрооламнинг яратилиши. 19.00 — Курск жанги: 40 йилдан кейинги учрашувлар. 19.30 — Саёҳатчилар клуби. 20.30 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 — Воркута. 21.00 — Стенддан отиш бўйича халқаро мусобақалар. 21.30 — Время. 22.05 — Бир оперетта тароналари. 23.30 — Китоб ишларининг устаси.

ТОШКЕНТ-I. 12.35 — Светофор. 13.35 — Романтика телевизион театри. Баҳор қайтмайди. 2-қисм. 14.55 — Қилич ва қалқон. 3-фильм. Шикоятга ўрин йўқ. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Хотин-қизлар совети ва унинг ишлари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳамза номидаги Республика Давлат мукофотига номзодлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Дунё воқеалари. 22.35 — Қилич ва қалқон. 4-фильм. Сўнгги марра. 00.05 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.20 — Телевизион фильм. 18.40 — Дам олиш куни маршрутлари бўйлаб. 19.10 — Ғалла — ризқрўзимиз. 19.30 — Сут соғувчи. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Кичик комедиялар. 21.30 — МТ-II.

20 АВГУСТ, ШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40— Коломба. Бадиий фильм. 3-серия. 10.35 — Спортлото. 10.45 — Ота-оналар, Сизлар учун. 11.15 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 11.45 — Буратино кўргазмаси. 12.15 — Р. Вагнер. Тристан ва Изольда. 12.35 — Поэзия. 13.20 — Қалбга яқин қўшиқлар. 14.10 — Жасорат қонунига биноан. 14.40 — Камалак. 15.10 — Дунё воқеалари. 15.25 — Мультфильмлар. 16.00 — Сиёсий шарҳловчи Л. А. Вознесенский суҳбати. 16.30 — Опера саҳнаси усталари. 17.05 — Мактаб. Бадиий фильм. 2-серия. 18.10 — Концерт. 18.45 — Ҳайвонот оламида. 19.45 — 9-студия. Телетомошабинларга жавоб беради. 20.45 — Севимли қўшиқлар. 21.30 — Время. 22.05 — Балли йигитлар. 00.05 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 9.30 — Само билан қариндош бўлганда. 10.20 — Тонгги почта. 10.50 — Латвия телевидение студиясининг программаси. 12.15 — Ғолиблар. 13.45 — Пионерия. 13.55 — Нима? Қаерда? Қачон? 15.10 — Музикали киоск. 15.40 — Тунги лабиринт. Бадиий фильм. 16.55 — СССР халқларининг Ёзги VIII Спартакиадаси. 17.15 — Здоровье. 18.00 — Халқаро обзор. 18.15 — Буюк халқ ҳақиқати. 7-фильм. 19.15 — Теннис бўйича Европа чемпионати. 20.00 — Регби бўйича халқаро турнир. 20.45 — Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 21.00 — Адабий ўқиш. 21.30 — Время. 22.05 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Минск) — «Торпедо» (Москва). 23.45 — Сув спорти турлари бўйича Европа чемпионати.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Дилдан куйлаб, ўйна қувнаб. 11.30 — Шахмат мактаби. 12.00 — Мусобақа — омма ижоди. 12.20 — Чет эллик меҳмонлар Ўзбекистон ҳақида. 12.40 — Кинередакция почтасидан. 13.25 — Биз сени унутмаймиз. 13.55 — Қилич ва қалқон. 4-фильм. Сўнгги марра. 15.25 — Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун. 18.30 — Ёзувчилар болаларга. 19.00 — Ҳужжатли фильмлар. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришда кибернетиканинг роли. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Назм ва наво. 21.30 — Время. 22.05 — Назм ва наво (давоми). 22.35 — Бетайин кишилар. Кинокомедия.

РАДИО

19 АВГУСТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Концерт. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 19.25 — Ёшлик. 21.15 — Концерт. 22.30 — Бугун радиотеатрда.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П.
Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 02091. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 189. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15